

Λ

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1889. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 22—24. NAPJAIN

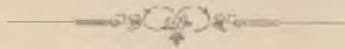
S.-A.-UJHELYBEN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

MITROVICS GYULA,

egyházkerületi egyházi főjegyző.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD B., AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL,
1889.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1889-dik évi szeptember 22—24. napjain S.-a.-Ujhelyben tartott őszi közgyűlésének.

JEGYZÖKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1889. szeptember 22—24 ik napjain, S.-a.-Ujhelyben tartotta meg, lelkészavatással egybekötött őszi közgyűlését, *Kun Bertalan*, püspök és *Lükő Géza*, tornai egyházmegyei gondnok, elnöklete alatt.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Fodor Pál*, esperes; *Comáromy László*, egyházmegyei gondnok; *Idrányi Ferenc*, *Isán János*, egyházi; *Szentimrey Gyula*, világi tanácsbírák; *Ujj János*, egyházmegyei főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Bornemisza József*, esperes; *Futó Sámuel*, *Tóth Dániel*, egyházi; *Lengyel Sámuel*, *Molnár Bertalan*, világi tanácsbírák; *Fekete József*, egyházmegyei főjegyző.

Az alsözempléni egyházmegyéből: *Kopré Ferenc*, esperes; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Lajos*, *Keresztúry József*, *Gecsey Péter*, egyházi; *Pilissy Ferdinánd*, *Szinyei Gerzson*, *Meczner András*, világi tanácsbírák; *Kónya András*, egyházmegyei főjegyző.

A felsóborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi Béla*, egyházmegyei gondnok; *Szabó József*, egyházi; *Vladár Ervin*, világi tanácsbírák; *Vadászy Pál*, egyházmegyei főjegyző.

A felsözempléni egyházmegyéből: *Kálniczky János*, esperes; *Bernáth Elemér*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Ferenc*, egyházi; *Dókus Ernő*, világi tanácsbírák; *Gyarmathy Soma*, egyházmegyei főjegyző.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál*, esperes; *Furkas Ábrahám*, helyettes egyházmegyei gondnok; *Terhes Pál*, egyházi tanácsbíró; *Kovács László*, egyházmegyei főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Vajányi Lajos*, esperes; *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok; *Zsóka György*, világi tanácsbíró; *Gyarmathy József*, egyházmegyei főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: *Makay Dániel*, esperes; *Kovács Károly*, egyházmegyei gondnok; *Virágh József*, egyházi; *Bernáth Zoltán*, *Köröskényi Elek*, világi tanácsbírák; *Szabó Endre*, egyházmegyei főjegyző.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Béki Sámuel*, *Balogh Béla*, *Zombory Gedő*; *Dr. Lengyel Endre*, *Mocsáry Lajos*, *Meczner József*.

A sárospataki főiskola részéről: *Fejes István*, egyházi, *Dókus Gyula*, világi algondnok; *Dr. Ballagi Géza*, akadémiai, *Kérészy István*, gimnáziumi igazgató; *Zsindely István*, gazdasági választmányi elnök.

A miskolci főgimnázium részéről: *Dr. Kovács Gábor*.

A rimaszombati egyesült prot. gimnázium részéről: *Bodor István*.

Mint jegyzők: *Mitrovics Gyula*, egyházi; *Debreczeni Bertalan*, világi főjegyző; *Dr. Kovács Gábor*, világi aljegyző.

Egyházkerületünk jelen közgyűlését kettős ünnepély előzte meg; úgymint a sátoralja-ujhelyi egyház temploma száz-éves újraalakításának megünneplése és a három évi időközben rendes lelkészi állomást nyert ifjú papok felavatása. Szeptember hó 22-én, délelőtt 10 órakor megtörténvén, a szokásos harang által való jeladás, egyházkerületünk főpásztorának vezetése mellett, számos egyházi és világi küldött kíséretében, a felavatandó ifjú lelkészek hosszú sorához csatlakozva, megindult a nagyszámú résztvevő közönség a s.-a.-ujhelyi egyháznak ez alkalomra egészen új díszbe öltözött templomába. Ahol is, a szokásos éneklés után, főtisztelendő *Kun Bertalan*, püspök úr, a szívek mélyeig ható, a megújított templomot, annak gyülekezetét s az egész egybegyűlt közönséget megáldó imát mondott; ezután pedig az egyház lelkésze, *Fejes István* tartott Cselek. V. 19—20. verse alapján, alkalmi egyházi beszédet «a gondolat és lelkiismeret szabadságáról.» Ez megtörténvén, főtisztelendő püspök úr mondotta el főpásztori beszédét, hévvel fejtegetvén abban, az ifjú lelkészek előtt, hivatásuknak magasztos voltát s a reájok várakozó kötelességek pontos teljesítésének fontosságát, s ily módon még egyszer megállítva mintegy őket a nehéz és nagy bölcseséget kívánó pálya előtt, a következő kérdéseket intézte azokhoz: 1. Meg vannak-e győződve

a keresztyén vallás isteni eredetéről, annak hasznos és boldogító voltáról? 2. Jó lelkiismerettel, benső hivatásuknak engedve, vállalják-e magukra az isteni szolgálathoz terheit és kötelességeit? 3. Készek-e megesküdni arra, hogy szent vallásunk elveit igaz evangyéliumi alapon, a helyét hitvallásra figyelemmel hirdetik? Ezekre mindnyájan, igennel felelvén s időközben, a jegyzői kar által, életrajzi adataik felolvasatván, esküjüket ünnepélyesen letették s a «Jövel szentlélek úr isten» kezdetű dicséret együttes éneklése után, az esperesi kar és főpásztorunk kezeiknek fejre való tétele által, áldás kíséretében, felavattattak.

A felavatott lelkészek névszerint a következők: Bódog Tamás, Tóbiás Gyula, Botos József, Kun Miklós, Kiss Károly, Maksa József, Simon János, Erős Lajos, Tóth János, Nagy János, Beszterczey Béla, Kis László, L. Nagy Sándor, Bodolai István, Varga Antal, Gyurkó Barna, Nagy Sándor, Kazai Géza, Tudja Mihály, Bacskay Károly, Csontos Gábor, Halászi József, Hallgató János, Keresztúri Károly, Olajos Pál, Tóth Lajos, Gere Lajos, Kiss Lajos, Apostol Bertalan, Buzi Márton, Virágh József, Idrányi Barna, Szalóczy Pál, Szuhay Benedek, Nagy Béla, Kecskeméthy Lajos, Fokete Gyula, Mészáros József, Szöllősy József, Horkay Bertalan.

* * *

1. Elnöklő püspök úr arra hivatkozván, hogy a tegnapi napon megtartott kettős ünnepély alkalmával, már buzgó szívvel kérvén egybejöveteleinkre, istennek segítő kegyelmét és az ő áldásait: tanácskozásainkat megkezdhethük.

Miért is a közgyűlést ezezzel megnyitottnak jelentette ki.

2. Ugyancsak püspök úr, mindenekelőtt fájdalmas szívvel és az őszinte megindulás bensőséges hangján említette fel azon felejthetetlen veszteséget, a mely tisztáninneri egyházkerületünket **RAGÁLYI GYÖRGY**, felsőborsodi egyházmegyei gondnoknak, a közel multban történt gyászos elhunytá által érte.

Egyházkerületünk nagy közönsége, már annak idejében, megható módon róttá ugyan le az elköltözött halott felett, oly mélyen érzett hálatartozását és határtalan tiszteletét; mindazonáltal benső sugallata parancsolja azt, hogy e nagy férfiúról, e helyen is, a legnagyobb hála és a legszentebb kegyelet érzéseivel emlékezzék meg; ily módon is tartóssá tenni és megörökíteni óhajtván drága halottjának, minden körben feledhetetlen és nagy példákra lelkesítő emlékeztét. Istennek legyen hála, magyar reformált egyháztársadalmunknak, úgy a multban, mint a legközelebbi időben, megvoltak a maga kiváló alakjai, kik szélesebb körben hatva és munkálkodva, élő példái voltak közöttünk a vallásos buzgóságnak és áldozatkészségnek; de ezek között, bár szerényebb körben mozogva, bizonyára egy sem volt, ki szívének és lelkének nemes egyszerűségével, áldást terjesztő melegségével és kifáradhatatlan szeretetével annyi jót tett volna istenországáért, mint néhai *Kiscsoltói Ragályi György*. Majdnem félszázados egyházi élete, szakadatlan láncolata egy, a társadalom, a haza, az egyház és az iskola nagy céljaiért és az emberiség boldogításáért dobogó szív erényeinek s különösen egyházkerületünk évkönyveiben alig találunk, hosszú időn át, olyan lapra, a mely halával ne emlékeznék meg az ő érdemei felől, ama kérdést vetvén fel mintegy lelkünk előtt: vajjon jellemének tisztasága, nemes egyszerűsége, törhetlen protestáns örzülete, vagy az a bőkezű áldozatkészsége volt-e nagyobb és inkább hállára kötelező, a melylyel amnyi könyvet törölt le és tett elhordozhatóbbá egyházkerületünkben, s a melylyel amnyi szent célnak elérését tette megvalósíthatóví egyházi és iskolai életünk körében. És e helyen ma, emlékezetünkkel megállva a kihült szív felett összehorúlt sírhant előtt, valóban megújult fájdalommal kellene panaszkodnunk veszteségünk felett, ha nem tudnók azt, hogy az ily erények között eltöltött élet, nem válhatik meg örökre körünköl, már csak azért sem, mert tettei, többirányú példaadásai, eltörhetetlenül vannak szívünkbe vésve, s áldott emléke, hosszabb időn át buzditólag, fog hatni ezután is mi közöttünk, a kiknek boldogítására küldötte őt a gondviselés !!

3. Szeretve tisztelt főgondnokunk meg nem jelenhetvén közöttünk, miután ezen oknál fogva, a társelnöki hely betöltése váltott szükségessé:

Azt, a közgyűlés lelkes üdvözlése között, *Lükő Géza*, tornai egyházmegyei gondnok foglalta el.

4. Ezzel összeköttetésben, — abból a célból, hogy szükség esetében, a világi elnöki hely, törvényeink értelmében, a legidősebb egyházmegyei gondnok által tölthetessék be, — minthogy *Comáromy László*, abauji és *Lükő Géza*, tornai egyházmegyei gondnokok egyszerre tették ugyan le, annak idejében, egyházkerületi közgyűlésünk előtt hivatalos esküjüket; de ez alkalommal nem volt megállapítható, hogy a nevezett két egyházmegyei gondnok közül melyik választatott meg előbb:

Felhívatik az abauji és tornai egyházmegye, hogy ennek eldöntése végett, legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre, terjeszsze be a választásra vonatkozó jegyzőkönyvi határozatnak másolatát.

5. A képviselők megbízó-levelői felolvasottaknak tekintetvén: Azok igazoltattak.

6. Báró *Vay Béla*, alsóhorsodi; *Csider Károly*, gömöri egyházmegyei gondnokok és *Kérészy Barna*, egyházkerületi egyházi aljegyző meg nem jelenhetvén:

Elmaradásuk tudomásul vétetik.

7. Elnöklő püspök úr tudatja, hogy a *Ragályi György* halála által megüresedett felsőhorsodi egyházmegyei gondnokságra *Ragályi Béla* választatott meg.

Ki is azonnal letévén esküjét, főtisztelendő püspök úr és a közgyűlés szíves üdvözlete mellett foglalta el helyét.

8. Olvastatott az 17⁹⁰/₉₁-iki törvények életbeléptetésének százéves évfordulója alkalmából rendezendő kegyeletes ünnepély megtartása céljából, javaslattétel végett kiküldött bizottság következő előterjesztése:

Főtisztelätü egyházkerületi közgyűlés!

Ez évi tavaszi közgyűlésünk 5. számú jegyzőkönyvi határozatának értelmében, egy bizottság küldetett ki, abból a célból, hogy adjon véleményes javaslatot arra nézve, hogy miképen lehetne az 17⁹⁰/₉₁-iki, magyar protestáns egyházunk életében oly kiváló korszakot és oly tanulságos fordulóponot képező országos törvénycikknek évszázados emlé

két, annak jelentőségéhez méltóan, megünnepelni. E bizottság, folyó évi szeptember 20-ik napján, főtisztelendő Kun Bertalan püspök úr elnöklete alatt megtartván e nagyfontosságú tárgy felett tanácskozását, megállapodásaira, illetőleg ajánlataira vonatkozólag, a következőkben terjeszti elő, mély tisztelettel jelentését:

A szóban forgó törvénycikk, valamint a benne lefektetett és az idők folytán, legalább részben, egyháztársadalmi életünk megújhodását és megerősödését eredményező elvek, lehet mondani, annyira országos hatásúak és protestáns egyházunk minden gondolkozó tagját annyira hálára kötelezők levén, bizottságunk, mindenekelőtt, abban a véleményben van, hogy az annak emlékére megtartandó ünnepély s az annak alkalmából szükségesnek mutakozó teendők, nem szoríthatók csupán csak egyházkerületünk körére; hanem közöttünk vettetvén fel alkalmaslag a nagyhorderejű esemény évfordulásának közeli előkerülése, egyházkerületünknek inkább csak az lehet teendője, hogy megindítsa az egész ügynek kifejlődését és szélesebb körben támaszson érdeklődést, a nála első sorban felmerült kegyeleti cél iránt.

Épen ezekre való tekintetből, bizottságunk arra kéri fel tisztelettel egyházkerületünk közgyűlését, hogy ez egész ügy érdekében hozandó határozatának, a testvér református egyházkerületekhez leendő megküldése által, hívja fel azokat arra, hogy csatlakozván tisztáninenni egyházkerületünknek e tekintetben tett kezdeményezéséhez, közösen kérjék fel a főtisztelendő konventet, az 17⁹⁰/₉₁. törvénycikk életbeléptetése százéves emlékének megünnepelésére és az azzal netalán szükségesnek mutakozó további teendők megtételére.

Bizottságunk abban a véleményben van, hogy a főtisztelendő konvent igen kedvező és alkalmas időt választhat ki a tervezett nagy ünnepély megszentelésére; és annak alkalmából, igen időszerű s egyháztársadalmi életünk továbbfejlesztésére nézve szintén döntő és a jövő kor előtt is nagy hálára kötelező intézkedésekre nézve teheti meg a kezdeményező lépéseket.

Ugyanis, szentesített törvényeink értelmében, minden tizedik évben kellvén zsinatot tartanunk, az 1891-ik, reánk következő év, egészen kedvező és kötelező alkalom a zsinat megtartására, s ezzel összeköttetésben az általunk ajánlott kegyeletes ünnepélynek megszentelésére; valamint arra is, hogy e nagy esemény évszázados határdombján multunkra visszatekintvén, egyszersmind komoly megfontolás alá vegyük: melyek azok a további teendők, a melyeket épen az 17⁹⁰/₉₁-iki törvénycikk alapján s annak szellemében egyháztársadalmi életünk továbbfejlesztésének érdekében megindítani köteleességünk.

Távol van tőlünk, főtisztelendő egyházkerületi közgyűlés, hogy megbizatusunk és küldetésünk határát átlépve, részletes tervvel akar-nánk, akár a testvéregyházkerületek, akár a főtiszt. konvent elé lépni.

Úgy érezzük azonban, hogy *magának a legközelebbi zsinatnak és az annak alkalmával összeköttetésben megtartandó ünnepélynek is, megvannak igen természetes és hosszabb ideig már szintén nem is halasztható tárgyai és elintézni valói.*

Engedje meg azért kegyesen a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés, hogy nagy általánosságban és csak épen főbb vonásaiban, legalább egy pár, nagyobb fontosságú kérdésre rámutassunk ez alkalommal.

Ezek között a legelső sorban áll, az állam által, protestáns egyházunk számára eddig adott, alig *valaminek* mondható, úgynevezett *államsegélynek*, már maga a konvent által is indítványozott, méltányos felemelése; épen abból a célból, hogy annak alapján, s illetőleg ennek némi támogatása mellett aztán, kívánatosabb módon rendezhessük be protestáns egyházaink lelkészi állomásait s jobbíthassuk eddig még általánosságban a legnagyobb nyomorral küzdő és folyvást a kétségbeejtő jövő elé néző lelkészi testületünk tagjainak javadalmazását. Régi, köztudomású dolgokkal nem szükséges dicsekednünk, s ilyen köztudomású dolog, hogy azoknak nagy része, kik az Úr oltára körül forgolódnak, zúgolódás nélkül, dehát azért eltagadhatatlanul „*könyhullatások között ehette csak a maga kenyerét.*“ Igen, dehát a XIX. század humanizmusának és egy, a maga hivatásának magaslatára emelkedett társadalomnak vagy államnak, elvégre talán mégsem lehet érdeke az, hogy folyvást csak a martyromság keresztjeivel és töviseivel, vagy épen a testi és lelki erőt megemésztő nemes önfeláldozás és asketikus lemondás erényével csalogassa tovább a társadalmi élet legnagyobb fontosságú munkásait. Épen azért mi abban a hitben vagyunk, hogy ez irányban, protestáns hitfelekezetünk bátran és egyetértőleg emelheti fel kiáltó szavát ott, ahol az ilyen erkölcsi testületek és közmívelődési intézmények ujmutatására kellőleg figyelmezní, az emberiség közös nagy érdekei iránt való kötelesség; bátran felemelheti annyival is inkább, mert hiszen ebbeli jogai, nemesak multjában gyökereznek, hanem egyszersmind a helyesen értelmezett országos törvények által is elismertetnek; nem is említve azt, hogy az szintén páratlan az újabkori társadalmi élet alakulásainak és így az államoknak is életében, hogy, amidőn azoknak minden hivatalnoka állásához és a kor követelményeihez alkalmazkodó fizetésjavításban részesül, egyedül a protestáns papság az, a mely folyvást csak egy jobb jövő biztató reményeinek fejében marad az, a mi régen volt; nem kötelességeinek számát tekintve, mert ez még az állammal szemben is napról napra nő, hanem apostolságának szegénységében.

De, ha e mellett mást nem említenénk is, főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés, immár tovább alig halasztható kérdés gyanánt áll előttünk *a vallásügyi törvények átvezése, kiegészítése* oly irányban, hogy a vallásügyenlőség, elvégre nemesak mint elvont, áldatlan betű-

törvény, hanem mint valóság, mint oly sérthetetlen irányadó valami létezzék közöttünk és közös magyar társadalmunkban, a melyet egyformán tartozzék tiszteletben tartani mindenki, s a melynek védelme alatt mindenkinek egyforma mértékben biztosíttassanak jogai, ha egyszer alkalmilag a szív és lelkiismeret legszentebb jogairól van szó. Itt is régi dolgokról és régi sérelmekről, sőt nagy homályban való tapogatódzásról kellene megemlékeznünk, ha ez alkalommal tüzetesen lehetne e ponttal foglalkoznunk; azért mellőzve mindezt, feladatunkhoz képest, csak abbéli meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy ha más, hasonló fontosságú kérdések nem állnának is előttünk, már az az egy körülmény szükségessé teszi a zsinatnak, a törvények értelme szerint közelgő időben való megtartását, hogy elvégre reformált egyházunk egyértelműleg nyilatkozzék a vallás egyenlőség kérdésében és illető helyén oly értelemben való kiegészítését sürgesse a most érvényben levő törvényeknek, a mely kizárva az egyes felekezetek annyiszor előtérbe állított önző érdekeit, *egyedül csak az igazság és kölcsönös méltányosság elvei szerint való magyarázatot engedje meg.*

Mindezekhez gondolva és itt csak épen felemlítve a *házassági ügyeknek*, valamint az úgynevezett *alapok és alapítványoknak* oly régi idő óta függőben lévő kérdéseit, a melyekre nézve, ha többet nem, *legalább annyit mindenestre kívánatos volna immár protestáns egyházunk egyetemének megtudnia, hogy vajjon minő reménységet táplálhat mindezeknek méltányos igényeink szerint leendő egykori megoldása iránt*: mi azt hisszük, főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés, hogy mindezek, valamint ezekhez hasonló és a legközelebbi zsinat ideje óta a gyakorlati élet által *megérlelt kérdések*, természetes és elég nagyfontosságú tárgyait képezhetik egy megtartandó zsinatnak; valamint önként kínálkoznak arra is, hogy, ha az 17⁹⁰/₉₁-iki törvények életbe léptetésének százéves évfordulója — mint ezt mi óhajtanók — a zsinat alkalmával ünnepeltetnék meg, az ágostai evangélikus testvérekkel is egyetértve, felirat alakjában, a törvényhozó-testület elé terjesztetnének.

De épen ezekben sorolván elő egy legközelebb megtartandó zsinatnak legfontosabb teendőit: mindezekkel természetes összeköttetésben, egyúttal azon indítvánnyal is járul bizottságunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé: méltóztassék a testvér-egyházkerületekkel egyetértve, a főtiszt. és méltóságos konventet egyidejűleg arra is felhívni, hogy *intézkedjék az iránt, hogy a legszükségesebb ügyek, az általunk ajánlott időben megtartandó zsinatra, a szokásos módon, idejében előkészíttessenek.*

E fölterjesztést egyházkerületünk magáévá tevén, azt — elfogadás végett — a testvér-egyházkerületekhez megküldeni, egyszersmind az egyetemes konventhez is fölterjeszteni határozza.

9. Olvastatott a „Károli Gáspár-*emlék és alap*“ ügyének végete végett kiküldött bizottságnak, eddig megtartott két üléséről beadott következő jegyzőkönyve:

A „Károli-*emlék- és alap*“-bizottság jegyzőkönyve.

I.

1. Tiszáninneni egyházkerületünk, folyó évi tavaszi közgyűlésének 16. számú jegyzőkönyvi határozatában, egy bizottságot nevezvén ki, a «Károli Gáspár-féle *emlék és alap*» ügyének megindítása és továbbfejlesztése végett: e bizottság *Kun Bertalan*, püspök, mint egyházi elnök egybehívása folytán, folyó évi június hó 22-ik napján Sárospatakon tartotta meg első tanácskozását.

2. A melyben, mindenekelőtt a *Ragályi György* elhunyna miatt megüresedett világi elnöki hely betöltése válván szükségessé: a társelnökség elfogadására, a bizottság tagjai közül *Br. Vay Béla* úr kéretett fel.

3. Tárgyalás alá vétetett ezután azon kimerítő javaslat, a melyet a sárospataki főiskolai theologiai tanári kar terjesztett egyházkerületi közgyűlésünk elé, a «Károli-*emlék és alap*» ügyében. A mely javaslatot bizottságunk, többoldalú megfontolás és eszmecsere után, alapeszméiben és nemes célzataiban magáévá tett és a tárgyalás alapjául elfogadott. Ennek folytán mindenekelőtt ajánlja az egyházkerületnek, hogy a tervezet szerint is, hódoljon meg egyházkerületünk a közvélemény megtisztelő óhajtása előtt s fogadja el a «Károli-jubileum» rendezői és házigazdai tisztét.

4. A tervezett *emlék és alap* létesítése céljából, első sorban a szükséges pénzalap egybehordása levén főfeladat: bizottságunk elhatározta, hogy rövid napok alatt, egyházkerületünk elnökségének aláírásával, egy lelkes felhívást fog bocsátani, protestáns egyházunk tagjaihoz, felhíván azokat arra, hogy a tervbevetett magasztos eszme megvalósítása végett, kiki hozza meg a tőle kitelhető legnagyobb áldozatot. E felhívás megírására s majdan az egyes egyházkerületek püspökeinek, kellő számban való elküldésére, *Mitrovics Gyula*, bizottsági jegyző bizatott meg; az illető püspöki hivataloknak tartatván fel, hogy a gyűjtés módja felől, saját körükben, a körülményekhez képest, legjobb belátásuk szerint intézkedjenek. Bizottságunk erre vonatkozólag csupán azon óhajtását fejezi ki, hogy a begyűlt összegek, az illető esperesek által együttesen küldessenek *Kun Bertalan* püspök úrhoz; az egész alapnak kezelésére pedig, ugyanesak *Kun Bertalan*, püspök úr elnöksége és *Lévay József*, *Tóth Dániel*, *Bizony Akos*, *Nagy*

Ignác ellenőrzése mellett, egyházkerületünk pénztárnoka, *Bakoss Antal* kéressék fel. A felhívó szózat, kegyes gyűjtés céljából, prot. egyházunk egyes kiválóbb tagjaihoz és pártfogóihoz is elküldendő.

5. Hogy az egész ügy vezetése, minden irányban a legcélszerűbb módon történhessék: bizottságunk két albizottságnak alkotását látta szükségesnek; egyiket nevezetesen a felállítandó szobor ügyének előkészítésére, a másikat pedig, a majdan megtartandó ünnepély vezetésére. A szobor-bizottság tagjaiúl, *Báró Vay Béla* elnöksége mellett: *Comáromy László*, *Meczner József*, *Béki Sámuel*, *Fejes István*, *Füzy János* és a *gönci* község bírája választattak meg; felhivatván e bizottság arra, hogy *Göncön*, a helyszínén körültekintvén, adjon majd javaslatot, egyrészt arra vonatkozólag, hogy mely helyen lehetne a tervezett emlékszobrot legalkalmasabban felállítani; másrészt arról is, hogy, a kijelölendő hely méreteihez képest, milyennek kellene lennie az emléknek, kivel és mily áron lehetne azt legcélszerűbben elkészíttetni?

Az ünnepély-rendező bizottság *Comáromy László* elnöksége alatt, következő tagokból alakítottatott meg: *Péchy István* (Selyeb), *Csoma István*, *Vécsey József*, *Dobozy Pál* (Hidas-Németi), *Szentimrey Gyula*, *Puky Bertalan* (Szántó), ifj. *Comáromy István*, *Idrányi Ferenc*, *Béki Sámuel*, *Füzy János*, *Szinyei Gerzson*, *Radácsi György*.

6. Ezek után, magának a megtartandó ünnepélynek rendezése körülven elő: bizottságunk abban a véleményben van, hogy ma még annak sem idejét, sem pedig egész lefolyását, minden részleteiben megállapítani nem lehetséges, minthogy e tekintetben igen sok függ attól, hogy mikor és mily pénzalap fog rendelkezése alatt állani. Most, az ünnepély idejét illetőleg, csupán annyit fejezhet ki, hogy azt mindenestre 1890-ik év valamely legalkalmasabbnak mutakozó hónapjában kellene megtartani; az ünnepély főbb részletei pedig, egyelőre egybeállítva, a következők lennének: alkalmi istenitisztelet, a melyen imát főtisztel. *Kun Bertalan*, püspök úr mond; alkalmi egyházi beszéd, a melynek tartására valaki a tiszántúli egyházkerületből kérendő fel. Szükség esetében istenitisztelet, az egybegyűlt közönség részére, a templomon kívül is tartandó. Az emlékkő leleplezése, alkalmi dalok és emlékbeszéd tartása mellett. Úgy az istenitisztelet, mint az emlék-leleplezés közben, a sárospataki énekkar hívandó fel a szereplésre, s netaláni ajánlkozás esetén, rész juttatandó az abaujvidéki dalárdának is. Közébed. Estve népünnepély. Az ünnepélyre az összes hazai protestáns kerületek, saját püspökeik által kibocsátandó körlevélben hívatnak meg. Az egész ünnepély meg-

nyítására *Báró Prónay Dezső*, az ágostai hitvallású testvérek egyetemes felügyelője lesz majd meghívandó.

7. A sárospataki főiskola theologiai tanári kara, előterjesztésében, részletes indokolás mellett ajánlja, hogy hirdessen egyházkerületünk, illetőleg a végrehajtó-bizottság pályázatot a Károli Gáspár élet- és jellemrajzának, biblia-fordítói érdemének s egész hatásának feltüntetése végett, 500 forint tiszteletdíj mellett. — Bizottságunk, kellőleg méltányolván a tanári kar ajánlatát, mint a mely oly kiválóan illő a Károli emlékének tiszteletben tartásához és megörökítéséhez: azt elvben ugyan elfogadja és magáévá teszi; azonnal való megvalósítását azonban, ez alkalommal, szintén keresztülvihetetlennek látja, mégpedig azért, mert ily nagyfontosságú tudományos munka előállítására, sokkal több időt vesz igénybe, semhogy az a Károli-ünnepély oly közel álló alkalmára elkészülhetne; másrésről a begyűlendő összeg minősége sincs tudva egyelőre, hogy arra támaszkodva aztán, bizottságunk az elkészíttetni szándékolt munka tudományos értékéhez illő pályadíjat tűzhetne ki. Azért, amidőn ez irányú munka előállítását kedvezőbb időkre kívánja elhalasztatni, egyelőre ehelyett, egyszerűsre a megtartandó ünnepély egyik részletét is kitöltő, olyan munkára hirdet bizottságunk pályázatot, a melyben Károli Gáspárnak élet- és jellemrajza, könnyebb, népszerű, a vallásos érzésre jótékonyan ható alakban adassék elő. Pályadíjúl 30 darab m. kir. aranyat ajánl fel. A jutalmazandó mű a Károli-alap tulajdona marad. A pályázni szándékozók szeptember 15-ig jelentkezzenek *Kun Bertalan*, püspök úrnál; azután állapíttatván meg, illetőleg tudatván a bizottság által, a pályaműnél megtartandó tudnivalók. Pályázók hiányában a szándékolt mű megbízás útján lesz előállítandó.

8. A theologiai tanári kar előterjesztésének mindazon pontjai, a melyek a „*Károli alapra*“ vonatkoznak: későbbi tanácskozásaink tárgyául tartatnak fel; akkor levén csak bizottságunk abban a helyzetben, hogy a magasztos cél mellett, a körülményeket is figyelembe véve, a legüdvösebb megállapodásokat ajánlhassa.

9. E jegyzőkönyv — az abban foglalt intézkedések jóváhagyása végett — az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztetni határoztatott.

II.

Egyházkerületünk által, a Károli-emlék és alap ügyében kinevezett bizottság, folyó évi szeptember hó 21. napján, *Kun Bertalan*, püspök úr és *Báró Vay Béla* elnöklete alatt, Sárospatakon tartotta meg második közgyűlését. A mely alkalommal:

1. Mindenekelőtt felolvastatván az előző gyűlés jegyzőkönyve: az egész terjedelmében hitelesített.

2. Megelőző közgyűlésünk 5. számú jegyzőkönyvében, egy bizottság neveztetett ki abból a célból, hogy *Göncön* megjelenén, adjon véleményes javaslatot arra nézve, hogy a nevezett egyházközség mely helyén lehetne legalkalmasabb módon felállítani a tervbevett emléket; valamint arra nézve is, hogy a kijelölendő hely méreteihez képest, milyennek kellene lennie az emlékek, kivel és mily áron lehetne azt legcélszerűbben elkészíttetni.

E bizottság eljárván meghíztatásában, a következőkben terjeszté elő megállapodására vonatkozó jegyzőkönyvét:

«Fent említett bizottság, Gerenday Antal, kőfaragó-művész jelenlétében, sorba megtekintette Gönc városának mindama köztereit, melyeket a Károli Gáspár emlékére állítandó szobor számára, a gönci ev. ref. egyház és a város előljárói javaslatba hoztak; de mert különösen Gerenday Antal, kőfaragó-művész s a bizottság több tagja által, e terek közül egyik sem találtatott egészen alkalmasnak arra, hogy azon a Károli szobra felállíttassék: a régi megyeház helyét — mely jelenleg a néhai Dr. Hegyi István örökösének tulajdonát képezi — tekintette meg a bizottság. Amennyiben a többség által e hely találtatott kiválóan alkalmasnak az állítandó szobor számára: bizottság abban állapodott meg, hogy e pusztta helyből — akár vétel útján, akár a város által felajánlott s e hely szomszédságában levő köztérrel való kicserélés által, kisajátít annyit, amennyi a szobor számára elegendő. A kisajátítás keresztülvitelével *Vécsey József* bizatott meg.

Magát az emlékszobrot illetőleg, már kész tervvel s költségvetéssel állott szemben bizottság, amennyiben Gerenday A., kőfaragó-művész, egy emlékkő-tervezetet nyújtott be, mely tervezet szerint, az összesen 5 méter s 26 cméter magas szobor 5 részből állana, lánc- vagy vasrúd-kerítéssel. Az anyag mantauseni szürke gránit lenne, sötét kőszikla-talapzaton. A kiállítási ár lenne — a hidas-németii vasúti állomásig szállítva — 1982 forint. — E tervezet- és költségvetésre nézve bizottság a következő megállapodásra jutott: 1. A lánc-kerítés helyett — mint a mely a helyi körülmények miatt célszerűtlen — vasrács-kerítés fogadtatott el, oly kiállítással, hogy semmiféle marha vagy sertés azon át ne hatolhasson. 2. A talapzattól, a kerítés belső széleig előirányzott 1.90 méter széles tér szűknek találtatván, ez megnagyobbítandó. 3. A nyitott biblia ne a legfelső részbe illesztessék, mint a tervezeten van, hanem felülről a másodikba, úgy, hogy a nyitott bibliának

bal-lapja csak a táblát ábrázolja, ráírva: 1590.; a jobboldali lapra pedig: „Szent biblia.“ 4. A biblia alatti rész (felülről 3-ik) eme felírással látandó el: „Károli Gáspár, első magyar biblia-fordító emlékére emeltetett 1890-ben.“ A legelső emelvény sima lapjára jönne Károli Gáspár születésének s halálának évszáma s működésének jellege. 5. A benyújtott tervezet különben, szűk méreteivel nem elégítette ki bizottságot, amennyiben nem találta egészen impozánsnak arra nézve, hogy a 300 évvel ezelőtt elhunyt nagy férfiú emlékének s az állítató prot. egyház egyeteme tekintélyének megfelelő lenne; épen azért megbizsa s felkéri Gerenday A. urat, hogy a legközelebb tartandó szobor-bizottsági nagy gyűlés elé, egy más, sokkal impozánsabb szobor-tervezetet nyújtson be, a megfelelő költségvetéssel.»

Mindezen jegyzőkönyvben felterjesztett ügyeket, beható tanácskozás alá vevén bizottságunk: azokra nézve a következő megállapodásainkat ajánljuk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek elfogadás végett:

A mi mindenekelőtt a szobor felállításának helyét illeti: fogadtassék el, mint legalkalmasabb, az, a melyet a kiküldött bizottság, a helyszínén történt megállapodás után ajánl, s bizatassék meg egyházkerületünk által is, *Vécsey József*, tornamegyei tanácsbíró úr, a kiszemelt helyiség kisajátításának végleges eszközésével.

A bizottságunk előtt felmutatott emlékszobor-minták közül pedig, választás végett, ajánljuk egyházkerületi közgyűlésünknek, a Gerenday Antal által beadott tervezetek közül, az első számmal jelzett mintát, különösen azon oknál fogva, mert e minta, amidőn eléggé megfelel a tervezett emlék felállításával egybekötött céloknak, egyszersmind azáltal válik ajánlatossá, mert költségvetése is a takarékoság elveire van fektetve, s az előállítására szükséges, körülbelül 2000 forint összeg sem terhelné meg túlságosan az egész célra begyűlendő adományok összegét; másrésről, egész felső része egy darabból levén tervezve, ez a körülmény elég kezességül tekinthető a felállítandó emlék tartóssága mellett is. Tisztelettel megjegyzi azonban bizottságunk, hogy ha a főtiszte. egyházkerületi közgyűlés e tervezetet fogadná el, azon esetben e tervezet keresztülvivője köteleztessék arra, hogy az emlékkön, a biblia, mint jelképes ábrázolás, az egész szobornak legfelső, különálló részére helyeztessék; magát az egész szobrot körülvevő kerítés pedig, ugyancsak a Gerenday A. által II-ik szám alatt beadott tervezet méretei szerint bővítettessék ki. A Gerenday által beadott tervezetek közül itt ajánlott tervezet

mellett, ajánlja aztán bizottságunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek, a Khon N. kassai kőfaragó által bemutatott s mellékelt mintát is, mint a mely felfogása által szintén kelleme- sen hat a szemlélőre; de a melynek esetleges megvalósításánál figyelembe veendő mindenestre az, hogy ezen minta szerint való emlék előállítására, jóval túlhaladja az előbb említett tervezet költ- ségvetését s legalább is 5000 frtnyi összeget venne igénybe. Azt alig szükséges említenünk, hogy, ha a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés választása, ezen, mindenestre nagy figyelmet érdemlő tervezetre esnék: szintén körülményesen kellend megállapítania mindazon kívánalmakat s esetleg célszerűnek mutatkozó módosítá- sokat, a melyeket az ezen minta szerint készítendő emlék meg- valósításánál, a maga részéről szükségesnek fog találni.

3. Ugyanezen közgyűlésünk határozata értelmében, pályá- zat hirdettétvén ki egy, a Károli-ünnepély alkalmával felolva- sandó emlékbeszédre: főtisztelendő püspök úr jelentette, hogy a kitűzött határidőig, hárman jelentették be pályázati szándékukat. Püspök úr jelentése tudomásúl vétetvén, a pályamunkák beadásá- nak határnapjául a jövő évi február hó 1-ső napja tűzetett ki; a pályaművek megbírálására pedig a sárospataki főiskola theologiai tanári kara kéretett fel. Az emlékbeszéd terjedelme az illető szerzők belátására bízotván, e tekintetben irányadó elvül csupán csak annyit véltünk kimondandónak, hogy, minthogy az emlék- beszéd az ünnepély alkalmával fel fog olvastatni, annak nagy- terjedelműnek nem kell lennie.

Egyházkerületünk, többoldalú megfontolás alá vevén e jegyzőkönyvekben felterjesztett ügyeket és feltett kérdéseket, mindenekelőtt kimondja, hogy a felállítandó szobor ügyében, ez alkalommal, véglege- sen még nem kíván határozni; hanem pályázatot óhajt nyitni egy alkalmas szobor-minta rajzára, s majd a beadott minták közül kiválasztván a legalkalmasabbat, fog rendelkezni az emlékszobor elkészítése felől. Hogy pedig az illető pályázók kellőleg tájékozva legyenek egyházkerületünknek az emlék felállítására vonatkozó igényei felől: a pályázat kiírásánál közölteendő az, hogy a tervezett emlék költségvetése mintegy 5000 forintig terjeszkedhetik, s a legjobbnak talált minta jutalmául 100 frt tiszteletdíj adatik.

Ugyanezen jegyzőkönyvnek, az alkalmas hely választására vonatkozó javaslata elfogadtatván, a kije- lölt hely szükséges kisajátításának keresztülvitelével *Vécsey József* bízatik meg.

A jegyzőkönyvben közlött s itt külön meg nem említett intézkedések helybenhagyatnak és megerősítetnek.

10. A folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 8-ik pontjára vonatkozólag, jelenti az egyházkerületi felsőbb leánynevelő-intézet felügyelő-bizottsága, hogy a néhai Ferenczy Lajos által tornacsarnok építésére hagyományozott 2000 frt és természettani eszközök szerzésére hagyott 1000 frt időközben befizettetett; továbbá, hogy az utóbb említett 1000 frtból 180 frt a miskolci ág. ev. algimnáziumtól vásárolt természettani szerek vételára fejében kiutalványoztatott; a többi összeg, valamint a fennebb jelzett 2000 frt, tőkésítetteti rendeltetett.

Tudomásúl vétetett.

11. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 10. számú határozata folytán, jelentést tesz a leánynevelő-intézet felügyelő-bizottsága a tervbevett sorsjáték-ügy jelenlegi állásáról.

Ezen jelentés szerint, a felügyelő-bizottság folyamodványára, a pénzügyminisztérium által, a sorsjáték engedélyezve lett.

Kibocsátatik 60,000 darab 50 krajcáros sorsjegy. A főnyeremény 1000 frt értékű ezüst-tárgy. Az ezüst-nyeremények értéke 3000 frtban állapítatik meg, s ez 18 nyeremény között oszlik meg; ezenkívül kézimunka és egyéb érték-tárgyban 1000 darab nyeremény lesz.

A pénzügyminisztérium úgy a lottó-díjat, mint a nyeremény adót egy százalékra szállította le, mely összesen 600 frtot tevő összeg már befizettetett.

Folyamodott a felügyelő-bizottság a kereskedelmi minisztériumhoz a postadíjak elengedéseért. Azonban ezen kérelme a nevezett minisztérium által megtagadtatott.

A sorsjáték összes költségvetése 5615 frtban állapítatott meg.

A sorsjáték védnökségét Vay Béla báróné, szül. Teleky Zsófia grófnő volt kegyes elfogadni, ennél fogva a már kész sorsjegyek az ő, valamint a Vay Miklós báró főgondnok és Kun Bertalan püspök aláírásával bocsátatnak ki.

A sorshúzás napja 1890. évi szeptember 10-ikére határozatott. Végre a könyvvezetés és az egész ügy kezelése megállapítatván, annak keresztülvitelére albizottság neveztetett ki.

Tudomásúl vétetik.

12. Ugyanazon felügyelő-bizottság, ugyancsak folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 52 ik pontjában foglalt határozata értelmében, folyó évi június hó 5-én tárgyalás alá vette a nevezett leányiskola tanári karának tavaszi közgyűlésünkre beadott jelentését és ezzel kapcsolatban Dr Halász Sándor tanár előterjesztését egy torna-

csarnok és fizikai szertár felállítása tárgyában és ugyanazon ülése jegyzőkönyvének 2. c) pont alatti határozatában kimondja, miszerint, tekintettel arra, hogy az internátus már a múlt évben is szűknek bizonyult, elkerülhetetlen annak kibővítése és új épület emelése. Hogy e részben határozott tervvel léphessen fel egyházkerületünk előtt: egy albizottságot küldött ki, azon utasítással, miszerint szakértő építész által készíttessen tervezetet és költségvetést az internátusnak 40, esetleg 50 növendékre való kiterjesztése, fizikai szertár és tornacsarnokra építése tárgyában és pedig két irányban: először a jelenlegi internátus épületének emeletre leendő húzásával, mely esetben jelöltessék ki azon helyiség is, a melyen a tornacsarnok építhető lenne; és másodsor az igazgatói laknak konviktusi helyiséggé leendő átalakításával, mely esetben a tornacsarnok ezen épülettel hozatnék kombinációba.

Ezen albizottság jelentését és az ezzel együtt bemutatott építkezési tervezetet aztán a felügyelő-bizottság folyó évi szeptember 15-én vette tanácskozás alá és ezen jelentés alapján kimondja, hogy az internátus kibővítése most már annyivalinkább elkerülhetetlen, mert a jelenleg fennálló 20 helyre 52-en jelentkeztek, úgy, hogy azok közül sokakat kénytelen volt a felügyelő bizottság elutasítani, s hogy az internátusba 33 növendék vétetett fel, az csak úgy volt lehetséges, hogy az igazgató-tanár saját lakásának egy részét engedte át az internátusba felvett növendékek részére.

A jelentés, illetve az annak kapcsán bemutatott szakértői vélemény figyelembevételével, nem javasolja a felügyelő-bizottság a jelenlegi új épület emeletre húzását és pedig először biztonsági szempontból, mert bár az épület falai teljesen téglából építettek, mégis kérdéses: vajjon elég erős-e az, hogy arra emelet építtessék? Másodsor, pedagógiai szempontból, nevelő-intézetben leánygyermekeknek utcánéző lakásban elhelyeztetni nem célszerű; eddig is nem egy kifogásra adott alkalmat a jelenlegi földszinti lakás; továbbá azért, mert a helyiségeket, melyekre szükség van az emeleten, nem lehetne elhelyezni, mert azzal a tornacsarnok nem kombinálható, s ha az első épület emeletre húzatnék, a tornacsarnok külön lenne építendő; mert végre az emeletre húzással a miskolci egyház is oda lenne kényszerítve, hogy az általa épített szárnyat felépítse, mely épület falai pedig az emeletet épen nem bírják meg.

A jelenlegi igazgatói lak átalakítására vonatkozólag pedig, ugyanezen szakértői vélemény alapján, előadja a bizottság, hogy ezen lakás falai repedezettek; nincs benne egy ajtó, egy ablak ép, a padló valószínűleg korhadt, melynek deszkái között 4, 5 centiméteres nyílások vannak, így ezen épület átalakítása oly tetemes összeget igényelne, hogy arra nem érdemes.

Indítványozza tehát, hogy az igazgatói lakás lebontása mellett, bent a kertben, egyházkerületünk és a miskolci egyház most már közössé lett beltelkén, egy pavillonszerű, egy-emeletes épület emeltessek s ehhez kapcsolassék az egyrészről tornacsarnok, másrészről egyházkerületi gyűlés-terem, tánc- és vizsga-terem gyanánt használandó földszintes épület, melynek alaprajza hasonlólag beterjesztett.

Ezen építkezés költségei mintegy 20,000 frtra számíthatók.

Ezen összeget oly módon lehetne, az egyházkerület megterhelése nélkül előállítani, hogy venne föl egyházkerületünk hosszabb lejáratú törlesztési kölcsönt, akár saját jótállása mellett, akár a leány-növeldei belsőség és épületek jelzálogi lekötése mellett, mely kölcsön 5, legfőlebb $5\frac{1}{2}\%$ -ra könnyen lenne szerezhető.

Ennek kamatai és törlesztésére nézve pedig intézkedjék úgy, hogy az újonnan fölállítandó internátusi helyek árát emelje föl 200 frtra, oly módon, hogy az eddig fennálló 20 helyre — mely ezutánra is 150 frttal fizettetnék — egyedül lelkészek, tanítók, tanárok s általában egyházi hivatalnokok gyermekei vétessenek fel. Az újonnan fölállítandó helyeknél előállandó 50 frt különbözet, esetleg az évi költségvetésben mutatkozó többlet, a törlesztési részleteket könnyen fogja fedezni.

Egyházkerületünk belátrán azt, hogy leányiskolája emelésére, az internátus kibővítése elkerülhetetlen: a felügyelő-bizottság indítványát és tervezetét elfogadja és megbizza a felügyelő-bizottságot az építkezéshez szükséges pénzösszegnek, törlesztési kölcsön útján, a lehető legolcsóbb kamatra leendő beszerzésére; továbbá az internátus szabályzatának elkészítésére és felhatalmazza egyszersmind, hogy azon esetre, ha az általa javasolt törlesztési kölcsön útján az építéshez szükséges pénz előszerezhető lesz, és ha ennek kamatai s törlesztési részletei, a kidolgozandó terv szerint, az internátus jövedelméből, esetleg az iskola évi költségvetése fölöslegéből biztosan fedezhetőek lesznek: az építkezést megkezdhesse.

Eljárásáról jelentése a jövő tavaszi közgyűlésre bevarátik.

13. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 136-ik számú jegyzőkönyvi határozatában, ugyanazon felügyelő-bizottsághoz tétetett át Ruttkay Menyhért, ének-tanító, fizetésfelemelést kérő folyamodványa, avégből, hogy az intézet évi költségvetésének egybeállításával összeköttetésben adjon javaslatot arra nézve: mennyiben engedik meg a rendelkezésre álló jövedelem-források az ének-tanító fizetésének felemelését.

Ezen határozat folytán a felügyelő-bizottság, folyó évi június 5-én tartott ülésében, 6. szám alatt felvett jegyzőkönyvében javasolja, hogy tekintetbevéve azt, miszerint Ruttkay Menyhért, énektanító, jelenleg már nemcsak az egyházi éneklést tanítja az intézetben, hanem az állami tantervnek megfelelőleg adja ott az énekó-rákat, minek következtében eddigi hetenkinti két órája ötre emelkedett; tekintetbevéve továbbá, hogy az intézet költségvetése azt megbírja: a Ruttkay Menyhért eddigi 100 frt fizetése a jövő iskolai évtől kezdve 200 frtra emeltessék.

Közgyűlésünk a Ruttkay Menyhért énektanító fizetését a jelenleg már megkezdett iskolai évtől fogva, 200 frtra fölemeli.

14. Ezzel kapcsolatban beterjeszti a felügyelő-bizottság ugyanazon ülése jegyzőkönyvének 7-ik számú pontjában az 1889—90-ik iskolai év költségvetését a következőkben:

I. Bevételek.

1. Tandíjából és beíratási díjakból	2500 f. — kr.
2. Államsegélyből (10 frt nyugta-bélyeglevonás)	2990 f. — kr.
3. Egyházmegyéktől ajánlatok és hirdetések	149 f. — kr.
4. Tőkepénzek kamataiból s egyesek évenkénti ajánlataiból	325 f. 50 kr.
5. A néhai Ferenczy Lajos úr által tornaesernőkre hagyományozott 2000 frt 5% kamata	100 f. — kr.
6. A fizikai szertárra hagyományozott 1000 frtből a már kiutalványozott 180 frt levonásával felmaradó 820 frt 5% kamata	41 f. — kr.
7. Az új tantermek, a tápintézeti épület, építési költségei fedezésére kiadott 2548 frt 45 kr visszatérítésére a tűzkár-biztosítási pénztárból évenként járó	600 f. — kr.
Összes bevétel	6705 f. 50 kr.

II. Kiadások.

1. Igazgató-tanár fizetése	1200 f. — kr.
2. Természet-, szám-, rajz- sat. tanár fizetése	1200 f. — kr.
3. Két tanítónő fizetése 500—500 frt	1000 f. — kr.
4. Kézimunka-tanítónő fizetése	300 f. — kr.
5. Vallástanárral fizetése	200 f. — kr.
6. Énektanár fizetése	200 f. — kr.
7. Intézeti orvos tiszteletdíja	100 f. — kr.

8. A főleánynöveldei pénztárt terhelő adósság kamata	95 f. 82 kr.
9. Intézeti szolga fizetésére 72 frt, ruha-illetmény 12 frt, együtt	84 f. — kr.
10. Tüzelő és világító anyagokra	300 f. — kr.
11. Az épületnek tűzkár-biztosítási díja	8 f. 02 kr.
12. Főlszerelési költségekre	100 f. — kr.
13. Épületek javítási költségeire	120 f. — kr.
14. Évi értesítő nyomtatási költségeire	54 f. — kr.
15. Igazgató irodai átalánya	10 f. — kr.
16. Előre nem látott költségekre	100 f. — kr.
17. A néhai Ferenczy Lajos úr 3000 ftos hagyománya után, a bevétel 5. és 6-ik tétele alatt felvett kamat tőkésítendő lévén	141 f. — kr.
18. A tűzkár-bizt. pénztárból a bevétel 7. tétele alatt felvett 600 frt a tartozásra tőkésítendő	600 f. — kr.

Összes kiadás . . . . . 5812 f. — 84 kr.

I. Bevétel . . . . . 6705 frt 50 kr.

II. Kiadás . . . . . 5812 frt 84 kr.

Fölőseg . . . . . 882 frt 66 kr.

Ezen költségelőirányzat megerősítettik.

15. Ugyanazon felügyelő-bizottság, ugyanazon ülése jegyzőkönyvének 8. pontja alatt, bemutatja a főleánynövelde mult évi bevételei és kiadásai eredményét, melyszerint:

bevétel volt . . . . . 6880 frt 99 kr,

kiadás volt . . . . . 5607 frt 12 kr,

maradvány tehát . . . . . 1273 frt 87 kr;

azonban még ebből a szünidőn át az épület javítási költségei fedezendőek lesznek.

Utasítja azért a pénztárnokot, hogy az iskolai év pénzügyi eredményének megállapíthatása s a maradványnak egyházkerületünk Szikszón tartott közgyűlésében 8. számú *b)* pontja alatt hozott határozata értelmében leendő elhelyezhetése végett, a még szükséges kiadások fedezése után, a bevételekről és kiadásokról részletes kimutatást terjeszsen elő.

Majd folyó évi szeptember 15-én tartott ülésében, 4. sz. alatt hozott határozatával, felkéri egyházkerületünket, hogy tekintettel arra, miszerint a főleánynövelde pénztára, az egyházkerület többi pénztáráival együtt, egy rendszer szerint és a pénzügyi bizottság felügyelete alatt kezeltek s ennél fogva könnyen zavarokra és félreértésekre adhat alkalmat, ha az iskolai év végével külön, a polgári év végével ismét

külön számadás fog előterjesztetni: engedje meg, hogy az iskola számadása és költségvetése jövőre a polgári év szerint vezettessék, illetve készítettessék, és így a jövedelem-fölösleg is a polgári év szerint legyen kimutatandó s mult évi őszi közgyűlésünk fentebb idézett határozata értelmében elhelyezendő.

Közgyűlésünk tudomásul vevén azt, hogy a mult iskolai év intézetünkben tekintélyes fölösleggel zártott be: a felügyelő-bizottság által előterjesztett indokból megengedi, hogy jövőre az iskola számadásai és költségvetése a polgári év szerint készítettessék.

16. Jelenti a felügyelő-bizottság, hogy a főleánynevelde 4 felső osztályába összesen 109 növendék iratott be.

Az internatusba bevétellett 33 növendék, a kik közül 24 annak épületében, 9 pedig az igazgató lakásán helyezett el.

Tudomásul vétetik.

17. Ugyanazon felügyelő-bizottság, folyó évi június 5-én tartott ülésében, 9. szám alatt hozott határozatával, fölterjeszti *Dr Halász Sándor* tanár folyamodványát, melyben azt kérelmezi, hogy részére, fizetésén felül, 200 frt évi laktér adassék.

A felügyelő-bizottság méltányolja ugyan a folyamodó tanár kérvényében előadott indokokat; mindazáltal — bár úgy a költségelirányzat, mint a zárszámadás, az iskola anyagi előhaladását tünteti fel — a tanári fizetések rendes, állandó emelését most még nem véleményezheti, azért, mert az iskola még úgy az építkezésből kifolyólag, mint régebb kölcsönzései folytán, mindig adóssággal küzd s jövedelmei is nem olyan bizonyosak, a melyekre az állandó fizetés-emelést alapítani lehetne. Azonban azon ajánlattal terjeszti fel folyamodó kérvényét egyházkerületünkre, hogy a kért laktér, folyamodó tanárnak, utólagosan évről-évre azon esetre szavaztassék meg, ha az iskola zárszámadása szerint megfelelő jövedelem-fölösleg fog mutatkozni.

Egyházkerületünk a felügyelő-bizottság javaslatát elfogadja s a kért laktér kiutalványozása iránt esetről-esetre fog, az iskola zárszámadásának figyelembevételével, határozni.

18. Olvastatott folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének, a *simai* leányegyház és lelkésze között, a lelkészi szolgálatra és ennek megfelelő díjazására vonatkozó ügyet tárgyazó 13. számú pontja, melyben az alsózempléni egyházmegye ezen ügyben jelentésének beadására szorgalmaztatik.

Mint a mult évi, Szikszón tartott közgyűlésünk jegyzőkönyvének 78. számú pontjában olvasható: a *simai* előkönyörgő-tanító meghalván,

az üresedésbe jött állomás, a fizetés csekély volta miatt, be nem tölthető. E bajon segítettő, a simai leányegyház lelkésze azon javaslatot terjesztette be az egyházmegyére, hogy ő hajlandó a simai tanító részére átengedni eddigi, Simáról járó összes fizetést: 32 frt pénzt és 14 hold földnek haszonvételét, azon föltétel alatt, hogy neki, mint felügyelő lelkésznek, a minden harmadik vasárnapon való szolgálat helyett, jövőben az anyakönyvek vezetésén, a keresztelésen, esketésen és temetésen kívül, csak a hat ízben való úrvacsora-osztás legyen kötelessége; továbbá, hogy az így átengedett fizetésért, egyházkerületünk által a simai tanítónak oddig évenként kiadott 40 frtnyi állandó segély 50 frtra kiegészítve, részére utalványoztassék ki, s ezenfelül a közalaphól évenként szintén 50 frttal, tehát összesen évi 100 frttal kárpótoltassék.

Az egyházmegye ezen ajánlatot elfogadta; egyházkerületünk azonban visszatette ezen ügyet az egyházmegyéhez, az anya- és leányegyház meghallgatása végett.

Ezen határozatunk értelmében, az egyházmegye, úgy az anya-, mint a leányegyházat, küldöttsége által meghallgatván, folyó évi április 9—11-ik napjain, Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 47. számú és jelen közgyűlésünkre felterjesztett határozatában előadja, hogy úgy az erdőbényei anya-, mint a simai leányegyház hívei a lelkész ajánlatába belenyugosznak; ez utóbbiak azonban azon óhajtságuknak adnak kifejezést, hogy az anyaegyház lelkésze, a hat ízben való úrvacsora-osztáson kívül még háromszor teljesítsen istenitiszteleket Simán, s a 14 hold lelkészi föld az egyház híveinek engedtessék át, a gondnok által beszédendő és fizetendő évi 84 frt bérösszegért.

Előadja továbbá, hogy az erdőbényei anyaegyház hívei — bármennyire meg volna is bennök a jóakarát — ez idő szerint, részint az évről-évre terjedő szőlő-pusztulás, részint az egyház által a legközelebb múlt években teljesített költséges építkezések miatt, nincsenek azon helyzetben, hogy lelkészüket bármilyen csekély összeggel is kárpótolhatnák azon szolgálatokért, melyeket ezután Sima helyett Erdő-Bényén fog teljesíteni; a lelkész azonban, tett ajánlatát még így is fentartja, azon előbbi feltétel mellett, hogy a simai tanítónak, egyházkerületünk által évenként adott 40 frt állandó segély jövőre 50 frtra kiegészítve, némi kárpótlásul az ő részére utalványoztassék ki.

Beterjeszti ezek folytán az egyházmegye, a simai tanítónak, a lelkész által felajánlott javadalmazás beszámításával kiállított új díjlevelét.

Egyházkerületünk, ezek alapján, az erdőbényei egyház lelkésze és a simai leányegyház között kötött ezen szerződési viszonyt jóváhagyja, azon föltétellel azonban, hogy az erdőbényei lelkész, a hatszori kommunión kívül évenként még háromszor, általa szabadon választandó úrnapon, köteles a simai leányegyházban

istenitiszteletet teljesíteni; továbbá — amint az az egyházmegyei határozatban is benfoglaltatik — a 14 hold szántóföld miként leendő használata a simai tanitónak hagyatik fenn. Ezen föltétellel, a három példányban beterjesztett simai tanitói díjlevél megerősítették s arra a jóváhagyási záradék rávezettetni határoztatik.

A simai tanitónak eddig egyházkerületünk által adott 40 frt állandó segély 50 frtra emeltetvén, az erdőbényei lelkésznek utalványoztatik.

19. Ugyanazon közgyűlésünkben, 39. szám alatt hozott határozatunkkal, kiadattak az egyházmegyéknek véleményezés végett, az egyetemes konvent által az „*egyházak osztályozásáról és a lelkészminősítésről*“ készített s az egyházkerületekhez áttett szabályjavaslatok.

Az egyházmegyék beadták véleményüket.

Az *abauji* egyházmegye ezen javaslatok egyikét sem tartja megnyugtatónak és a törvény szellemével megegyeztethetőnek és pedig a lelkészminősítési szabályjavaslatot azért, mert az egyházi törvény 186. §-ának világos intézkedése dacára, a gyakorló lelkészeknél nem az egyházak gondozásában elért sikert s ügybuzgó működést veszi figyelembe, hanem az iskolai bizonyítványokat és a hivatalban eltöltött évek számát; az egyházosztályozási szabályjavaslatot pedig azért, mert még a 600 frt fizetést kimutatni nem tudó egyházaknak is megadja a lelkészívhatalom jogát. Ezek folytán ezen szabályjavaslatokat csak mint átmeneti intézkedéseket fogadja el.

A *gömöri* egyházmegye azon módosítást kívánja tételni a javaslatokon, hogy a 4-ik osztályú egyházba azok soroztassanak, a melyeknek jövedelme a 6 és 700 forint közt váltakozik, a 600 frton alóli lelkészi állomás csak eltűrtnek és nem osztályozottnak tekintetvén; továbbá, hogy egy jeles és egy elegendő osztályzat két jónak számíttassék, s hogy a jelenleg fennálló minősítési szabályaink végén kimondott azon határozat, miszerint a pályázóknak a pályázati képesség minden kellékeivel már a pályázati határidő lejártán napján kell bírniok: a szabályzatba bevétessék.

A *felsőzempléni* egyházmegye szintén kifogásolja az osztályozási javaslatot azért, hogy a 600 frton alóli fizetésű egyházaknak is választási jogot ad; a lelkészminősítési javaslatot pedig nem tartván helyesebbnek az egyházkerületünkben fennálló szabálynál: nem fogadja el.

A *többi egyházmegyék* általánosságban sem fogadják el a javaslatot azért, mert az egyházi törvény 188. §-a értelmében ezen szabályrendeletek megalkotása nem az egyetemes konvent, hanem az egyházkerületek jogköréhez tartozik, és némelyik — minő az ungi — még azért, mert a törvény 186. §-ában letett alapelvek megtartva nincsenek.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezen szabályrendeleteket, az egyházmegyék véleményeinek is figyelembevételével, általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el, azért, mert az egyházi törvény 188. §-a félre nem magyarázható intézkedése szerint, ezen szabályrendeletek készítése nem az egyetemes konvent, hanem az egyházkerületek joga és ennél fogva egy, mindenkire egyaránt kötelező szabályrendelet készítése az egyetemes konvent jogköréhez nem tartozik.

20. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 47-ik pontjában közöltetvén az egyházmegyékkel az egyetemes konvent által az egyházkerületekhez véleményezés végett áttett szabályjavaslat, „*a közalap kölcsönökről*“: az egyházmegyék beadták e tárgyban véleményeiket.

Minden egyházmegye megegyezik abban, hogy a tervezett kölcsön rendkívül meg van nehezítve, sőt kivihetetlen a miatt, hogy a szabályzat a kölcsönt felvevő egyház 10 legvagyonosabb tagjától vagyoni jótállást követel; kivihetetlennek tartja pedig ezt azért, mert alig képzelhető, hogy akadjon 10 olyan egyháztag, a ki a törlesztési kölcsön hosszú tartamára magát és örököseit vagyonilag lekötölte. Ezért az *alsóborsodi*, az *abauji*, az *alsó- és felsőzempléni* és *ungi* egyházmegyék általánosságban sem fogadják el a javaslatot.

A *felsőborsodi* egyházmegye a következő módosításokkal kívánja azt életbeléptetni: hogy a *d)* pontba betétsék, miszerint a kölcsönök egyházi célokra, lelkészi vagy tanítói javadalmazások emelésére szolgáló beépített, vagy pusztá beltelkek és *külbirtokok* vásárlására is adassék; hogy a kölcsönök kamat nélkül ne adassanak. A kölcsön biztosítására ott, ahol az egyház vagyona a kölcsönt kellőleg fedezi, a *jelzálogi biztosítékot* ajánlja; ahol azonban a kölcsön jelzálogi biztosíték mellett fel nem vehető: a jótállók számát *négyre* kívánja leszállíttatni.

Nagyobb tért követel az egyházmegyének, mint a minő a javaslatban tervezetik; jelesül az egyházmegye által kívánja megvizsgáltatni: vajjon szükséges és célszerű-e az építkezés? helyes-e annak tervezte és költségvetése? nem kíván-e az egyház erejét meghaladó, fényűző építkezést tenni? jutányos-e a vétel? miből származott az adósság? Mindezeket a tervezetbe bevétetni óhajtja.

A *gömöri* és *ungi* egyházmegye a kölcsön tervezetét általánosságban szintén elfogadván, annak részleteiben hasonlólag több javítást ajánl; mindkettő kiterjesztetni óhajtja az egyházmegye jogkörét és elejteni a jótállókat.

Egyházkerületünk, az egyházmegyék többségének véleménye alapján, a javaslatot nem fogadja el, és

pedig azért, mert a közalap pénzeit — mint azt már az 1888. évi tavaszi közgyűlése 53. számú határozatában is kifejtette — ily kölcsönadás esetén nem látja kellőleg biztosítottoknak; a tiz jótálló által leendő biztosítást pedig kivihetetlennek tartja.

21. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 50-ik pontjában foglalt határozata értelmében, beterjesztettek *a közalaptól nyújtandó segélyezés új módjára vonatkozó* és az egyetemes konvent folyó évi 85-ik számú határozatában elrendelt táblás kimutatások. Ezek az egyházmegyék espereseiből és gondnokaiból alakult bizottságban tárgyalás alá vétettek.

Ezen bizottság jelentéséből azonban kitűnt, hogy az egyházmegyék némelyike a felsegélendő egyházak és lelkészi állomások sürgősségi sorrendjére nézve véleményt nem adott, és így az egyházkerület által sem lehet a sürgősség sorrendjét ez alkalommal megállapítani.

Ennélfogva a beterjesztett munkálatok, a sürgősség sorrendjének megállapítása és egyéb észlelt hiányok pótlása végett, az egyházmegyékhez visszatétetnek, utasítatván az egyházmegyék esperesei, hogy azokat teljesen felszerelve, folyó évi október utolsó napjáig újra Debreczeni Bertalan, világi főjegyzőhöz küldjék be, a ki megbíztatik, hogy a munkálatot ismét összegezván, az egyházmegyék espereseiből és gondnokaiból, valamint Fejes István, Mocsáry Lajos és Dókus Gyula tagokból, püspökünk elnöklete alatt, folyó évi november hóban összehívandó bizottságban terjeszse elő.

22. Ugyanezen közgyűlésünk, jegyzőkönyvének 125. számú határozatával, áttette az alsóborsodi egyházmegyéhez, fölvilágosítás-adás végett, Agoston Sándor lelkész azon folyamodványát, melyben azt kéri, hogy a tiszavalki egyházba, a melyben viselt lelkészi állomásról, az ellene emelt vádak folytán lemondott, rendes lelkészül visszahelyeztessék.

Ezen határozat folytán, az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti a folyó évi szeptember 3-án Miskolcon tartott őszi közgyűlése jegyzőkönyvének 8-ik számú pontját, melyben előadatik, hogy Agoston Sándor, volt tiszavalki lelkész ellen, az ottani presbyterium oly vádatkat terjesztett be, a melyek fegyelmi nyomozás megejtését tették szükségessé.

A nyomozat megtartatott. Annak alapján az ügy törvényszéki eljárás tárgyává tétetett. Az eljárás folyamán, mielőtt érdemleges

ítélet hozatott volna, Ágoston Sándor, az elnökséghez beadott s ezen jegyzőkönyv kapcsán egyházkerületünkre is felterjesztett nyilatkozatában, valki lelkészi állomásáról lemondott, oly föltétellel, hogy a lőrincfalvai lelkész-tanítói állomásra rendeltessék az egyházmegye által. Az egyházmegye ezen lemondását elfogadta és a folyó évi április 3—4-ik napjain Kis-Tokajban tartott közgyűlésében, 10. szám alatt hozott határozatával, folyamodót a lőrincfalvai leányegyházba — lelkészi jellegének fentartása mellett — tanítóul berendelte; a *valki* egyházban pedig új lelkészválasztást rendelvén, azt időközben nemcsak megtartotta, hanem az újonnan választott lelkészt hivatalában már meg is erősítette.

Tiltakozik felterjesztésében az ellen, mintha a nyilatkozatot folyamodó «fenyegetések, ijesztgetések és pressio» folytán írta volna meg.

Miután folyamodó Ágoston Sándor, eredetiben felterjesztett nyilatkozatában, a tiszavalki egyházban viselt lelkészi állomásáról önként lemondott és ezen állomás már be is töltetett; miután továbbá azon föltétel, melyhez lemondását kötötte, az egyházmegye által teljesített: azon kérelmével, hogy a valki egyházba lelkészül újlag visszarendeltessék, elutasítottik.

A beterjesztett eredeti nyilatkozat az alsóborsodi egyházmegyének visszaküldetni rendeltetik.

23. Miskolcon tartott folyó évi tavaszi közgyűlésünk 118. jegyzőkönyvi számú határozata értelmében, a tornai egyházmegye, az *áji* leányegyház tanítói fizetése tárgyában, felvilágosításul felterjeszti az 1876-ik év szeptember 19—20 án Görgön hozott határozatát, melyszerint az *áji* egyházközség minden tagja egyszer s mindenkorra köteleztetett a tanítói fizetéshez egyenlő részben járulni.

Egyházkerületi közgyűlésünk a nevezett egyházmegyének ezen, a tanítói fizetés teljesítésének módjára teljes világosságot vető határozatánál fogva, a felebező *áji* egyháztagokat, azon kérésökkel, hogy a tanítói fizetést ne mindnyájan teljesítsék: elutasítja és az egyházmegyének ezen tárgyban hozott határozatát helybenhagyja.

24. Ugyanezen közgyűlésünk 119. jegyzőkönyvi számú határozatánál fogva, a tornaiújfalusi egyház azon felebbezési kérvénye, melyben a zsarnói anyaegyház paplakánál épült magtár és kamara költségei egyharmadának általa leendő kifizetését magára nézve sérelmesnek találta: a leányegyház panaszának meghallgatásával követendő szabályszerű eljárás végett, a tornai egyházmegyéhez visszatétetett. Az egyházmegye, 1889. szeptem. 3—4-én Komjátiban tartott közgyűlése

12. számú határozatával, az újfalusi leányegyház küldötteinek ezen vitás ügyben tett észrevételei meghallgatása után, az 1888. évi ápril 4—5-én Jósvalfőn, ezen tárgyban hozott előbbi határozatát, mint szerinte legméltányosabb és igazságosabb eljárást, továbbra is fentartotta; mert míg egyrészt a leányegyház a zsarnói anyaegyház lelkészének szolgálatát folyton igénybe veszi, másrészt ezen végzés ellen a záros határidőn belől felebbezést nem is jelentett be.

A tornai egyházmegyének ezen határozata, indító okainál fogva, helybenhagyatik.

25. Ugyanazon közgyűlésünkbelől, az egyházkerületi és főiskolai levéltárak rendezésére és kezelésére vonatkozó tervek végrehajthatása tárgyában egy bizottság küldetett ki, abból a célból, hogy a két levéltár jelenlegi helyzetéből merített meggyőződés alapján, adjon véleményt úgy a levéltárak rendezése, mint a levéltáros díjazása költségeinek a két fél által viselendő arány meghatározása iránt. Elnöklő püspökünk, mint a bizottság elnöke, jelenti, hogy a nevezett bizottság a két levéltárat megvizsgálta s azt ajánlja, hogy miután az egyházkerületi levéltár rendben van, a két levéltár egyesítése és kezelése ügyében megindult tárgyalások, a sárospataki főiskolai levéltár folyamatban levő rendezésének befejezéseig — melynek költségeit a főiskola viseli — halasztassanak el.

A bizottság javaslata elfogadatik.

26. Olvastatott a nagymélt. vallás- és közoktatási minisztérium folyó évi június 30-án, 17,422. sz. a. kelt leírata, melyben értesíti püspöki hivatalunkat, hogy a képviselőházban tett nyilatkozatához híven, meg akarván indítani a tárgyalásokat egy, a közvetlen rendelkezése alatt nem álló középiskolák tanárai részére tervezett, és az állami tanárokéval egyenlő jogokat biztosító nyugdíjintézet alapítása ügyében; hogy a tervet közelebb vivő konkrét választ kaphasson a tanintézeteket fentartó testületektől: közli azon vezéreleveket, melyek szerint ezen intézetet létesíteni szándékozik.

Ezek szerint a jövedelmi források a következők volnának:

1. Minden újonnan alkalmazott rendes tanár köteles volna egy évi törzsfizetésének, valamint törzsfizetése minden szaporulatának egyharmadát ez intézet pénztárába egyszer s mindenkorra 12 havi részletben befizetni.

A régebben alkalmazott rendes tanárok szintén tagjaivá lehetnének ez intézetnek, ha első évi fizetésöknek, úgyszintén a fizetés szaporulatának egyharmadát, a már eltöltött szolgálati évek után számított 5%-os kamatokkal együtt, hasonló vagy még kedvezőbb módokatok mellett befizetnék sat.

2. Amint a jelölt legtöbb középiskolánál eddig is szokásban volt: minden, az országos nyugdíjintézet körébe bevont középiskola ifjúsága köteleztessek évi beíratáskor ez intézet céljaira némi csekély illetéket fizetni.

3. A fentartó-testületek, középiskolájok minden egyes, az országos nyugdíjintézet által biztosított tanára után egyszer s mindenkorra vagy évenként, szintén kötelesek volnának ez intézet céljaira némi hozzájárulást fizetni, sat.

4. A törvényhozástól ez intézet céljaira évi állami segély kéretnék.

A tervezet végleges megállapíthatása céljából, felhívja a miniszter püspöki hivatalunkat, hogy a megjelölt jövedelmi források számszerű pontos megállapíthatása céljából, a leküldött kérdő-ívek a tanárok által kitöltve, október 1-ig küldessenek fel az intézeteket fentartó testületek nyilatkozataival együtt.

Ezen, mindnyájunkat oly közelről érdeklő fontos ügyben, a miniszteri leírat az illető iskolák tanári karaival és fentartó-testületeivel azonnal közöltetvén, az általok ezen ügyben beterjesztett jelentések is felolvastattak, melyek az általános elvek elfogadása mellett, a célba vett jövedelmi forrásokra nézve, óhajtásaikat a következőkben terjesztették elő:

Az 1-ső pontra nézve, hogy engedtessek meg a régibb tanároknak a reájok esendő összeg és kamat 5 év alatt leendő befizetése.

A 2-ik pontra nézve, hogy a tanulók által fizetendő összeg, személyenkint 50—50 krbau állapíttassék meg.

A 3-ik pontra nézve, míg maga a minisztérium, a feldolgozandó statisztikai adatok alapján ki nem számítja, hogy milyen nagy legyen azon összeg, melyet a belépésre jogosított és kötelezett tanárok száma szerint a fentartó-testületek évenként vagy egyszer-mindenkorra fizetni tartoznak: biztos nyilatkozatot nem tehetnek; de az általános anyagi hozzájárulást elvben már előre is elfogadják.

Egyházkerületünk szívből jövő örömmel üdvözli a magas kormánynak ezen, iskoláink oly régen sajnósan érzett szükségén segíteni akaró, jóindulatú és áldást ígérő törekvését; és midőn a leíratban foglalt vezér-elveket a maga részéről is elfogadja és a fentartó-testületek nyilatkozatai alapján, ezen országos tanári nyugdíjintézetnek anyagi támogatását elhatározza: egyszerűsmind utasítja, a fentartó-testületek útján, az illető tanári karokat, hogy a kívánt adatokat folyó évi október hó 1-sőig a nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter úrhoz küldjék fel.

Mintthogy azonban a sárospataki főiskola, alapítása óta egy és osztatlan egészet képez, és az oktatás-

nál, úgy az akadémiai, mint a gimnáziumi tanárok, közösen működnek a különböző szakokban: egyházkerületünk felkérni határozza a nagymélt. vallás- és közoktatási m. kir. miniszter urat, hogy — tekintve ezen főiskola történelmi múltját, s a közművelődés ügyének három századon keresztül tett azon kitűnő szolgálatait, melyeket a miniszteri leirat is általában «a nemzet méltánylására jogosan igényt tartóknak» nevez — ezen országos felekezeti tanári nyugdíjintézet jótéteményeit a főiskola akadémiai tanáira is kiterjeszteni méltóztatassék; továbbá, mivel egyházkerületi főleánynevelő-intézetünkben szintén két középiskolai tanári minősítéssel bíró tanárunk van, ezeket, valamint az ezután itt alkalmazandó hasonló minősítésű tanárainkat is, ezen nyugdíjintézetbe felvenni kegyeskedjék.

27. A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi minisztérium, folyó évi június 22-én, 26,775. szám alatt kelt leiratának tudósítása szerint, ő császári és apostoli királyi felsége a *szítori* egyháznak iskolaépítésre 100 frtot; a folyó évi június 22-én, 26,776. sz. a. kelt leirat szerint, a *zempléni* egyház részére, iskola- és tanítólak-építésre 100 frtot; a folyó évi június 23-án, 26,768 sz. a. kelt leirat szerint, a *csapi* egyháznak iskolaépítésre 100 frtot; a folyó évi július 2-án, 28,343. sz. a. kelt leirat szerint, a *tapolcsányi* egyháznak iskolaépítésre 100 frtot; a folyó évi augusztus 22-én, 35,515. sz. a. kelt leirattal, a *harmaci* egyháznak iskolaépítésre 100 frtot: magánpénztárából legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Apostoli királyunk ő felségének ezen kegyes adományai leghálásabb köszönettel fogadtatnak.

28. Olvastatott a nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter úrnak folyó évi április 22-én, 11,122. sz. a. kelt leirata, melyben az egyházkerületünk birtokában levő 920 pfrtos budai földtehermentesítési kötvény kisorsolását és a további eljárást tudatja.

29. Ugyanezen minisztérium, folyó évi május 8-án, 16,442. sz. alatt tudatja, hogy *Tihanyi Domokos* ungvármegyei kir. tanfelügyelőt állomásán végleg megerősítette.

30. Ugyanazon minisztérium, folyó évi május 12-én, 6364. sz. alatt, megküldötte a középiskolákból a polgári iskolákba való átlépést szabályozó rendeletét.

31. Ugyanazon minisztérium, folyó évi május 12-én, 17,725. sz. alatt megengedi, hogy a javító érettségi vizsgálat terminusát elmulasz-

tott tanuló az év végén tartatni szokott érettségi vizsgák alkalmával javító-vizsgálatra bocsáttathassék.

32. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 3-án, 16,022. sz. alatt kéri püspöki hivatalunkat, hogy az 1887. évi, himlőoltásról szóló XXVI. t. c. végrehajthatása és ellenőrzése céljából, a lelkészeket utasítsa, hogy a városokban és községekben alakítandó véd-himlőoltási ellenőrző bizottságokban közreműködjenek.

33. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 10-én, 22,570. sz. alatt, az egyházi adók és egyéb járandóságok behajtása körül követendő eljárást tárgyzó leiratát, további intézkedés végett megküldi.

34. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 25-én, 26,951. sz. alatt tudatja, hogy az 1888-ik évre eső államsegélyről szóló számadás helybenhagyó tudomásul vétetett.

35. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 6-án, 29,298. sz. alatt tudatja, hogy az egyházkerület részére eső 6650 frt államsegélyt a miskolci adóhivatalnál utalványozta.

36. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 12-én, 26,790. sz. alatt tudatja, hogy *Kubinyi Mihály* zemplénmegyei segédtanfelügyelőt, ezen állásán végleg megerősítette.

37. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 23-án, 28,300. sz. alatt, megküldi az 1889. évi XXVI. t. c. végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeletét, mely a joghallgatók önkéntes katonai szolgálatát szabályozza.

38. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 23-án, 28,930. sz. alatt, az állami és községi népoktatási tanintézetek bizonyítvány-másolatainak kiállítása körül követendő eljárást szabályozza.

39. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 30-án, 1747. eln. sz. alatt tudatja, hogy az illeték-kiszabási hivatalok folyó évi július 31-én megszűnván, teendők a királyi adóhivatalokra ruháztatnak át, ezért a bélyeg és illeték iránti beadványok ezentúl a kir. adóhivataloknál nyújtandók be.

40. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 30-án, 14,688. sz. alatt, kéri püspöki hivatalunkat, hogy a sárospataki jogakadémiát a jog- és államtudományi államvizsgálatok szigorítása tárgyában bekívánt jelentésének minélelőbbi beadására szólítsa fel.

Mindezen leiratok körözve és elintézve lévén: tudomásul vétettek.

41. Az egyházkerületi lelkészképesítő vizsgáló-bizottság, beadván jelentését a folyó évi június hó 20—21. és 24—25. napjain megtartott vizsgák eredményéről, abban tudatja, hogy:

Első képesítési vizsgát tettek összesen 9-en és pedig névszerint a következő eredménnyel: Kovács István *jó*, Szikszay András *jeles*, Tóth Gábor *jeles*, Gál Ferenc *jeles*, Höresik Lajos *jó*, Kónya József *kielégítő*, Pataky Pál *jeles*, Bodolay Miklós *kielégítő*, Farkas György *kielégítő* osztályzattal. Ezek mellett Béky János, az «Egyháztörténetből» „elégtelen” tanjegyét „jóra” javította ki.

Második lelkészképesítési vizsgát tett összesen 12 egyén; névszerint: Fodor Gyula *kielégítő*, Ambrus János *jó*, Köröskönyi István *jeles*, Csontos József *jeles*, Kovács Károly *jeles*, Korocz József *jó*, Szobonya József *jeles*, Szabó Károly *jeles*, Pazar Kálmán *jó*, Csiszár István *kielégítő* eredménnyel. Kovács Endre egy tantárgyból ismétlésre utasított.

Ugyanezen bizottság felterjesztésében előadja, hogy egyházkerületünk, mult évi őszi közgyűlésében elhatározta, hogy évi költségvetésébe bizonyos összeget vesz fel, arra a célra, hogy a legszükségesebb theologiai examinatoriumok megjelenését tegye lehetségessé. E tárgyban a javaslatételre, a sárospataki theologiai tanári karral egyetértve, a lelkészképesítő-bizottság hívatván fel, ez alkalommal azon indítványt terjeszti a közgyűlés elé: méltóztassék az e célra szánt összeget a jelen 1889. és a következő 1890. évben *Warga Lajos*, theologiai tanárnak utalványozni, hogy így az ő, eddig tett nagyobb anyagi áldozatai mellett, lehetségessé váljék «Egyháztörténetének» teljes kiadása; egyszersmind felhívni főiskolánk dogmatikai tanárát arra, hogy az egyháztörténet után, elsősorban egy alkalmas dogmatikai examinatorium kiadását véli mindenekelőtt szükségesnek, amiért óhajtandó volna, ha a nevezett examinatorium, a jelzett idő múlva halaszthatlanul kiadtnék.

A lelkészképesítési vizsgálat eredményére vonatkozó jelentés tudomásul vétetik; a bizottság javaslatához képest pedig elhatározza egyházkerületi közgyűlésünk, hogy az examinatoriumok kiadására szánt évenkénti 300 forint, a jelen és következő évben *Warga Lajos*, theologiai tanár «Egyháztörténeté»-nek kiadási költségeül utalványoztassék. Egyszersmind felhívja *Nagy Gusztáv*, dogmatikai tanárt, hogy a dogmatikai examinatorium kéziratát sajtó alá rendezvén, mindent kövessen el arra nézve, hogy tankönyve két év alatt megjelenhessen.

42. Olvastatott *Mitrovics Gyulának*, mint az egyházkerületi «Névtár» szerkesztőjének fölterjesztése, a melyben előadja, hogy, bár az új névtár szerkesztése végett, az egyházkerület mult évi őszi közgyűlése

által megszabott rovatos ívek idejében elkészítettek, sőt az egyházkerületi jegyzőkönyvben is közzétették: hozzá, mint megbízott szerkesztőhöz, eddigelé — egynek kivételével — mind a régi módon küldettek be a táblázatok, úgy, hogy azokból, az egyházkerület által kívánt, tökéletesebb névtárt megszerkeszteni lehetetlen dolog. Épen ezen oknál fogva arra kéri közgyűlésünket: méltóztassék őt vagy arra felhatalmazni, hogy a névtár ez évben még régi alakjában jelenhessen meg, vagy pedig, a mi a jelen helyzetben a legcélszerűbb, kimondani, hogy névtár ez évben már nem fog kiadatni; hanem felhívatnak az egyházlátogatások, hogy jövőre multhatlanul az új rovatos ívek szerint gyűjtsék össze az adatokat, a melyekből egybeállítva fog majd megindúlni a névtárnak egy egészen újabb folyamata.

Egyházkerületünk — az előadott körülménynél fogva — belenyugszik abba, hogy névtár ez évben már ne adassék ki; felhívja azonban az egyházlátogatásokat, hogy az adatok gyűjtésére, jövőre már multhatlanul az egyházkerület által megállapított új rovatos íveket használják s azokat rendszeresen kitöltve, küldjék be a névtár szerkesztőjéhez.

43. Az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság, bemutatván az ezen alkalommal megtartott tanácskozásairól szóló jegyzőkönyvét, ennek elsőbb számú pontjaiban jelenti, hogy az egyes egyházmegyék tanügyi állapotát feltűntető kimutatásokat átnézte, s bár az előhaladás e tekintetben megnyugtatónak mondható, mindamellett olyan egyházmegye is van, a melyben az iskoláztatás, a múlt évihez képest, visszaesést tanúsít; az pedig szintén általános fogyatkozásnak mondható, hogy az iskoláztatás adatainak feltűntetése végett készített táblázatok pontatlanul töltetnek ki s emiatt aztán megbízhatlanok.

Egyházkerületünk tudomásul vevén a tanügyi bizottságnak az iskoláztatás állapotát feltűntető jelentését, annak alkalmából ismételve felhívja az iskolai előljáróságokat arra, hogy minden kitelhetőt elkövessenek az iskoláztatásnak évenkénti erősödésére és fokozatos fejlődésére nézve; az egyházmegyék tanügyi bizottságainak pedig kötelességévé teszi, hogy a statisztikai adatokat lehetőleg pontosan állítsák össze, mert csak ilyen módon lehetséges aztán egész iskolai életünkről hű és a valóságnak megfelelő képet szerezniük s a mutatkozó szükséglethez képest, egyik vagy másik irányban hasznos intézkedéseket tennünk.

44. Ugyanezen tanügyi bizottság, ugyanezen jegyzőkönyvének 4-ik számú pontjában, épen a statisztikai adatok pontos egybeállítá-

tása céljából is, javaslatba hozza, hogy legalább is minden tíz évben tartassék egyházkerületünkben népszámlálás, ezen népszámlálás, a polgári népszámlálástól külön, az egyházi előljárásság által eszközöltessék, kiterjesztvén azt az iskolát fentartó egyházhoz csatolt fiókegyházakra, tanyákra és betelepített pusztákra is; ugyanezen alkalommal íratatván össze, mindezen helyeken a tankötelesek is.

Egyházkerületünk a tanügyi bizottság ajánlatát elfogadja s ezennel elhatározza, hogy az egyházi népszámlálás, egyházkerületünk egész területén minélelőbb keresztülvitessék. Az egésznek végrehajtása az egyes presbyteriumoknak tétetik kötelességévé, a felügyelettel pedig az egyházmegyék bízatnak meg.

45. Ugyanezen tanügyi bizottság, ugyanezen jegyzőkönyvének 6-ik számú pontjában, előadván azt, hogy a tapasztalás bizonyossága szerint, a népiskolai tanítás eredményére, hátrányosan hat azon körülmény, a mely szerint a tanév vége előtt pár hónappal konfirmált tankötelesek elhagyják az iskolát: kimondatni kéri, hogy a konfirmáció mindig az iskolai év bezárása után következő valamelyik vasárnapon tartassék meg.

Minthogy e tárgyban egyházkerületünk már régebben intézkedett: újabban határoznia nem szükséges, hanem, igenis, megújítja korábbi határozatát, a melynek épen az volt a célzata, hogy a konfirmáció mindenütt lehetőleg oly időben tartassék meg, hogy azáltal az iskolai év rövideget ne szenvedjen.

46. Ugyanezen tanügyi bizottság, ugyanezen jegyzőkönyvének 7. és 8-ik számú pontjában, tudomást akarván szerezní arról is, hogy a háziipar hol és milyen mértékben taníttatik: utasíttatni kéri az egyes körlátogatóságokat és iskolai előljárákat, hogy jövöre erről is jelentést tegyenek.

Egyházkerületünk a tanügyi bizottság ajánlatát helyesnek találván, utasítja az egyes körlátogatókat, hogy ezután figyelmöket a háziipar tanításának adataira is kiterjeszszék; az egyházmegyei tanügyi bizottság pedig az *E.* minta észrevételi rovatában nyisson erre a célra egy külön rovatot, hasonlag ide levén majd bejegyzendők egy külön rovatba azon adatok is, a melyek a felsőbb, vagy más és magán-tanintézetekbe járó tanulókra vonatkoznak.

47. Ugyanezen tanügyi bizottság, ugyanezen jegyzőkönyvének 9. és 11. számú pontjában, összeírandónak véli minden iskolában, tété-

lenkint a meglevő és még hiányzó taneszközöket, hogy így abból kitűnjék a szükséglet, s intézkedés tétethessék arra nézve, hogy a tömeges megrendelés által, a hiányzóknak beszerzése jutányosabban megtörténhessék. Minthogy pedig az államnyomdában készült taneszközök, melyekből a kormány a múltban több iskolának adományozott, még nem igen osztattak szét mostanáig sem, a fentebb említett körülménnyel összefüggésben, megkeresni kéri tanügyi bizottság az államkormányt, hogy a még talán meglevő taneszközökből, szegényebb iskoláinknak adományozni méltóztassék.

Tanügyi bizottságunk előterjesztéséhez képest, felhívatnak az egyházmegyék tanügyi bizottságai, hogy minden egyházban pontosan írják össze a meglevő és hiányzó taneszközöket s csak ha e tekiutetben a kimutatás rendelkezésünkre fog állani, keresi meg egyházkerületünk az államkormányt abból a célból, hogy az általa kiadott és még készletben levő taneszközökből szegényebb iskoláinknak adományozni méltóztassék.

48. Olvastatott *Nemes Lajos*, zemplénmegyei kir. tanfelügyelőnek püspöki hivatalunkhoz intézett átíratá, a melyben megküldvén a sárospataki állami tanítóképezdei igazgató-tanács folyó évi július hó 10-én 3. szám alatt kelt határozatát, azon kérelmét terjeszti elő, hogy intézkedjék püspöki hivatalunk az iránt, hogy a sárospataki képezdei ev. ref. hitfelekezethez tartozó növendékek vallásos oktatásával oly egyén bizassék meg, ki ezt állandóan teljesíthetné, mert a vallástanítók változása, a legnagyobb hátránnyal jár, a növendékek, mint leendő tanítók valláserkölcsi oktatására nézve; azt is kérvén egyúttal a vallástanítónak tudomására juttatni, hogy az ev. ref. főiskolában szokásban levő szünetidők, a képezdében teljesítendő kötelelességeire nézve irányadóként nem szolgálhatnak s tanóráit az intézetben még akkor is kötelelessége megtartani, midőn esetleg a főiskolában a szünetnapok már bekövetkeztek, de a képezdében a tanítások még folyamatban vannak.

Minthogy a képezdei vallástanítóóság, a sárospataki egyház segédlelkészi állomásával van ez idő szerint egybekötve s a kettős állomás egyházkerületünk és a sárospataki egyház között kötött bizonyos megegyezés útján jött létre: ez ügy, javaslattevével végett, a sárospataki egyház presbyteriumához és a sárospataki főiskola igazgató-tanácsához tétetik át, jelentésük e tárgyban legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre bovárattván.

49. Főtisztelendő püspök úr, *Bálint Dezső*, sárospataki lelkészt bizván meg azzal, hogy a sárospataki állami tanítóképezdében tanuló ev. ref. növendékek vallástani és tanképesítési vizsgáin, egyházkerüle-

tünket képviselje: nevezett lelkész betérjeszti jelentését a megtartott vizsgákról, örömmel tudatván, hogy úgy az osztály- mint a tanképesítő vizsgákon, a növendékek kiszabott tantárgyaikban, kellő készültiséget tanusítottak.

Jelentése örvendetes tudomásul vétetik.

50. Elnöklő püspök úr jelenti, hogy *Kérészy Barna*, egyházkerületünk egyházi aljegyzője és a sárospataki főiskolai igazgatótanács tagja, körülményeire hivatkozván, beadta mindkét állásáról való lemondását.

Egyházkerületünk sajnálattal veszi tudomásul, távozó hivatalnokának elhatározását és a midőn, meghajolván a felhozott okok előtt, lemondását elfogadja, szíves készséggel fejezi ki elismerését azon férfiú iránt, a ki rövid ideig tartó működése által is bebizonyította azt, hogy egyházi és iskolai életünk nagy érdekeit mindenkor híven és feláldozóan tudta szolgálni és szerette a munkakört, a melyre őt a gondviselés és a közbizalom elhívta, s a melyben fáradozni őt oly szívesen és annyi megelégedéssel látta.

51. *Kérészy Barna* lemondásával, egy főiskolai igazgató-tanácsosi hely és az egyházkerületi egyházi aljegyző hivatal megüresedvén:

Főiskolai igazgató-tanácsosul, egyhangúlag *Kopré Ferenc*, alsözempléni esperes választatott meg; az egyházkerületi egyházi aljegyzői hivatalra pedig a szavazat elrendeltetvén, felhívatnak az esperesek, hogy az egyházmegyékből beadott szavazatokat, e folyó évi december hó utolsó napjáig küldjék be püspöki hivatalunkhoz, hogy így azok egy bizottság által egybeszámíttatván, szükség esetében, jövő évi tavaszi közgyűlésünk idejéig még a második szavazás is megtörténhessék a netalán legtöbb szavazatot nyert kijelölt egyének között.

52. Egyházkerületünk missioi bizottsága, folyó évi szeptember hó 24. napján megtartván évi tanácskozását, annak előadója jelentette, hogy az előző évi, előbb már missioi bizottságunk által is átnézett és az egyházkerületi közgyűlésnek annak idejében bemutatott missioi számadásokat a konvent megerősítette és helybenhagyta; valamint helybenhagyta a folyó évre szóló e nemű költségelőirányzatot is.

Tudomásul vétetik.

53. Ugyanazon missioi bizottság jelenti, hogy az egyes missioi körökben működő lelkészek beadván évi működésükről szóló előterjesz-

tésüket, azokat a bizottság jegyzője gondosan átnézte s ennek folytán azon örvendetes tapasztalatról tett tanubizonytságot, hogy az illető egyének lelkiismeretes pontossággal igyekeztek a lefolyt évben is eljárni lelki gondozói tisztókben és így lehetőleg megfelelték azon várakozásnak, a melyet köt egyetemes egyházunk ez annyi áldozatok árán fentartott intézményhez.

Örvendetes tudomásul vétetik és a jelentések az egyetemes konventre felterjesztetni rendeltetnek.

54. Ugyanazon bizottság pártolólágg terjeszti fel a felsőborsodi egyházmegye azon kérelmét, a mely szerint a kebelében levő *abodi*, igen szegény jövedelmű s fontos missioi céloknak szolgáló tanítói állomás, a missio-alapból évi 150 frttal segélyeztessék.

Egyházkerületünk, a missioi bizottság, valamint a felsőborsodi egyházmegye és egyházkerületi tanügyi bizottságnak felterjesztéséből meggyőződván afelől, hogy az idegen elemek közé ékelt *abodi* egyház iskolája mily fontos egyházi és nemzetiségi érdekeknek szolgál: a missioi bizottság ajánlatát magáévá teszi és az *abodi* tanítói állomásnak, a domesztikai pénztárból leendő, évi 150 frtnyi összeggel való segélyezését, a konventhez, az összes csatolmányokkal együtt, pártolólágg terjeszti fel.

55. Ugyanazon bizottság pártolólágg terjeszti fel az *alsózempléni* egyházmegyének abbeli kérelmét, melyszerint a nevezett egyházmegye területén, *Királyhelmec* központtal, missioi céloknak szolgáló körlelkészség szerveztessék, évi 200 frt javadalmazással.

A missioi bizottság javaslata elfogadtatik és a konvent elé pártolólágg terjesztetik fel, az összes előző iratokkal együtt.

56. Ugyanazon bizottság előadója jelenti, hogy a missioi célokra, az előző évekre utalványozott összegek időközki kamataiból mintegy 50 frtnyi összeg áll rendelkezés alatt, a mely összegre nézve a bizottságnak javaslata az, hogy az, bizonyos netaláni rendkívüli kiadások fedezésére szolgáló pénztárnak tétessék le alapjául.

A missioi bizottság eme javaslata elfogadtatik s a szóban forgó összeg, a kijelölt célra tőkésítettetni rendeltetik.

57. Az országos protestáns árvaház elnöksége kéri püspöki hivatalunkat, hogy az árvaház szükségeinek némi fedezésére évenként kiadni szokott naptár kelendősége érdekében az esperesek és lelkészek útján jótékony mozgalmat indítani méltóztassék.

A nevezett áldásos intézetnek, ezen naptár minél szélesebbkörű terjesztése által leendő pártolása az egyházak lelkeszeinek szíves figyelmébe ajánltatik.

58. Az egytetemes konvent folyó évi Budapesten tartott üléséből, 67. szám alatt felhívatott egyházkerületünk, hogy az erdélyi egyházkerület által a konventi gimnáziumi tanterv módosítása tárgyában benyújtott javaslat elfogadhatóságára nézve adjon véleményt: ennek következtében a sárospataki, miskolci és rimaszombati gimnáziumok tanári karai, folyó évi tavaszi közgyűlésünk által megbízottak, hogy igazgató-tanácsaik útján úgy ezen tantervmódosításra, mint a módszeres útasításokra és a használható tankönyvekre adjanak véleményes jelentést, a mely jelentések közgyűlésünk elé beterjesztetvén: tudomásúl vétetnek és az egytetemes konvent tanügyi bizottságához felterjesztetni határozatnak.

59. Olvastatott a báró Baldácsy-alapítvány ügyében az egyházkerületek meghatalmazottjainak Budapesten, 1889. május 12-én tartott közgyűlésében felvett jegyzőkönyv, melynek

a) 13. pontjában bemutatattik a mult 1888. évi számadás, melyszerint a pénztár-maradvány 8558 frt 51 kiban lett megállapítva.

b) 14. pontjában előterjesztetik a költségelőirányzat, melyszerint a bevétel 49275 frt 27 $\frac{1}{2}$ kiban, a kiadás 15767 frt 45 kiban és így a bevételi többlet 33507 frt 66 $\frac{1}{2}$ kiban irányoztatott elő.

c) 15. pontjában elhatározza a közgyűlés, hogy miután az 1889-re előirányozható bevételi többlet az 1888-ikra előirányozottnál majd 7000 frttal kisebb, s a mult évi pénztár-maradvány is, az árvíz káros hatása folytán, az 1887-ről áthozottnál jóval kevesebb: az 5%-os pótlék kiosztása — kellő fedezet hiányában — mellőztetvén, az 1889-re mutatkozó 33507 frt 63 $\frac{1}{2}$ krból 1700 frt tőkésítessék; a kerületeknek két egyenlő részletben kiadandó 2000 frtjával 22000 forint fizettessék ki, s az ezek levonása után fenmaradó 9807 frt 63 $\frac{1}{2}$ kr irányoztassék elő, mint 1890-re átviendő pénztári maradvány.

Tudomásúl vétetik.

60. Tárgyalás alá vétettek a közalaphól nyerendő segélyt kérő folyamodványok.

I. Folyamodtak.

a) Az *abauji* egyházmegyéből:

10 egyház, kérnek összesen . . .	6292 frt 53 krt.
11 lelkész, „ „ . . .	2320 frt — krt.
Összesen . . .	8612 frt 53 krt.

b) Az *alsózempléni* egyházmegyéből:

15 egyház, kérnek összesen	6777 frtot.
8 lelkész „ „	2100 frtot.
Összesen	8877 frtot.

c) A *felsőborsodi* egyházmegyéből:

9 egyház, kérnek összesen	2637 frt 05 krt.
5 lelkész, „ „	800 frt — krt.
Összesen	3437 frt 05 krt.

d) A *felsőzempléni* egyházmegyéből:

6 egyház, kérnek összesen	3030 frtot.
11 lelkész, „ „	2050 frtot.
Összesen	5080 frtot.

e) A *gömöri* egyházmegyéből:

14 egyház, kérnek összesen	6303 frtot.
7 lelkész, „ „	1550 frtot.
Összesen	7853 frtot.

f) A *tornai* egyházmegyéből:

5 egyház, kérnek összesen	2250 frtot.
8 lelkész, „ „	1550 frtot.
Összesen	3800 frtot.

g) Az *ungi* egyházmegyéből:

8 egyház, kérnek összesen	3305 frtot.
4 lelkész, „ „	900 frtot.
Összesen	4205 frtot.

Folyamodott tehát összesen

67 egyház és kért	30594 frt 58 krt.
54 lelkész és kért	11270 frt — krt.
Összesen	41864 frt 58 krt.

II. Ajánlatnak az egyházmegyék által és pedig:

a) A *abauji* egyházmegyéből:

10 egyház	2320 frtra.
10 lelkész	2020 frtra.
Összesen	4340 frtra.

b) Az *alsózempléni* egyházmegyéből:

9 egyház	2900 frtra.
8 lelkész	1300 frtra.
Összesen	4200 frtra.

c) A <i>felsőborsodi</i> egyházmegyéből:	
9 egyház	1100 frtra.
5 lelkész	630 frtra.
Összesen	1730 frtra.
d) A <i>felsőzempléni</i> egyházmegyéből:	
6 egyház	2250 frtra.
11 lelkész	1550 frtra.
Összesen	3800 frtra.
e) A <i>gömöri</i> egyházmegyéből:	
14 egyház	3350 frtra.
7 lelkész	1300 frtra.
Összesen	4650 frtra.
f) A <i>tornai</i> egyházmegyéből:	
5 egyház	1900 frtra.
8 lelkész	750 frtra.
Összesen	2650 frtra.
g) Az <i>ungi</i> egyházmegyéből:	
8 egyház	2350 frtra.
4 lelkész	600 frtra.
Összesen	2950 frtra.
Ajánlatotott tehát összesen	
61 egyház	16170 frtra.
53 lelkész	8300 frtra.
Összesen	24470 frtra.

Közgyűlésünk a segélyért folyamodók kérvényeit beható vizsgálat alá vevén: az egyházmegyék és a kérvények átvizsgálására kiküldött bizottság véleményének figyelembevételével, a folyamodó egyházak részére 13050 frtot, a folyamodó lelkészek részére pedig 6380 frtot, összesen tehát 19430 frt segélyt hoz javaslatba, s az egyes folyamodókat a következőleg ajánlja segélyre:

I. Az *abauji* egyházmegyéből.

A) Egyházak.

1. Az *abauj-csécsi* egyház, miután költségvetése kérvényében előterjesztve nincs: nem ajánlatatik.

2. Az *alsó-kemenicei* egyház, új iskola és tanító-lak építésére, tekintetbe véve híveinek rendkívül csekély számát és szegénységét: ajánlatatik 400 frtra.

3. A *beszteri* egyház, templom- és lelkészlak-javítására, tekintettel arra, hogy a csekély számú hívek igen nagy egyházi terhet viselnek: ajánltatik 500 frtra.

4. A *garbóc-bogdányi* egyház, a lelkészlak építéséből felmaradt adóssága törlesztésére, figyelembe véve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

5. A *hernád-petrii* egyház, bár csekély népessége miatt segélyre szorúl, mindazáltal a kérvény 9. pontja nem lévén kitöltve: ezen alaki szabálytalanság miatt kérelme figyelembe vehető nem volt.

6. A *kupai* egyház, a hívek csekély száma és szegénysége miatt, már összeomlott templomát a mult években nyert segélyekkel sem lévén képes felépíteni: újabban is 500 frtra ajánltatik.

7. A *nagyidai* egyház, temploma kijavítására, tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

8. A *pamlényi* egyház, egyedül a templom és paplak javítására, a hívek csekély számát figyelembe véve: ajánltatik 200 frtra.

9. A *pető szinyei* egyház, a lelkészlak újjáalakítására, figyelembe véve azt, hogy ezen szláv elem közé ékelt kis egyház nemzetiségi missiót teljesít s hogy építkezését teljesíteni önerején nem képes: ajánltatik 500 frtra.

10. A *radványi* egyház, a híveket és az egyházat a mult 1888-ik évben ért elemi csapás figyelembevételével, temploma kijavítása végett 100 frt segélyre ajánltatik.

B) Lelkészek.

1. *Baskai János*, pamlényi lelkész, csekély díjazására s neje hosszas betegségére való tekintettel: ajánltatik 100 frt segélyre.

2. *Fürjész Jenő*, pető-szinyei lelkész, csekély fizetése indokából: ajánltatik 100 frt segélyre.

3. *Karla Gábor*, radványi lelkész, agg-korára, csekély fizetésére és népes családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frt segélyre.

4. *Kerekes János*, abauj-csécsi lelkész, fiatal és kis családú ember lévén: szegényebb folyamodókra való tekintettel, nem ajánltatik.

5. *Kövér József*, kupai lelkész, agg-korára s népes családjára való tekintettel: ajánltatik 200 frtra.

6. *Paikoss Endre*, beszteri lelkész, csekély díjazására, de különösen szembetegségére való tekintettel: 200 frt segélyre ajánltatik.

7. *Szaniszló Pál*, felső-novaji lelkész, csekély fizetését s a jelen év mostoha gazdálkodási viszonyait figyelembe véve: ajánltatik 200 frtra.

8. *Szilva István*, rásonyi lelkész, csekély díjazását és népes családját tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

9. *Szobonya István*, garbóc-bogdányi lelkész, tekintetbe véve, hogy a mult évben tűzvész által tetemes kárt szenvedett; tekintetbe

véve a folyó évi terméketlenségét, s hogy szláv elem közé ékelt kis egyházában missiót teljesít: ajánltatik 150 frt segélyre.

10. *Tatár Mihály*, csenyétei lelkész hívei megfogytak, s így fizetése nagy mértékben alászállott; mint csekély díjazású lelkész: 100 frt segélyre ajánltatik.

11. *Új János*, korláti lelkész, betegsége miatt, népes családjára is tekintettel: ajánltatik 100 frtra.

II. Az alsözempléni egyházmegyéből.

A) Egyházak.

1. Az *ágcsernői* leányegyház, vihar által megrongált temploma kijavítására, tekintve a hívek szegénységét és szenvedett kárait: ajánltatik 200 frtra.

2. A *berzéki* egyház, a kérvény rovatai nem lévén szabályszerűen kitöltve: nem ajánltatik.

3. A *h.-mádi* egyház, miután a hívek az építkezéshez semmivel sem járúlnak: nem ajánltatik.

4. A *kis-dobszai* egyház, a folyó évben leégett temploma, paplaka és iskolája felépítésére, figyelembe véve a hívek áldozatkészségét: 500 frt segélyre ajánltatik.

5. A *kis-kövesdi* egyház, leégett egyházi épületei fölépítésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét, s hogy a mult évben a tűzvész által maguk is kárt szenvedtek: ajánltatik 200 frtra.

6. A *kis-tárkányi* egyház, minthogy a népes egyház önerején semmit sem tesz adóssága törlesztésére: nem ajánltatik.

7. A *monoki* egyház, költségvetését nem terjesztvén elő: nem ajánltatik.

8. A *nagy géresi* egyház, a folyó évben leégett egyházi épületei helyreállítására, figyelembe véve, hogy a tűzvész a hívek között is nagyban pusztított, mindazáltal a hívek meghozták áldozatukat: ajánltatik 400 frt segélyre.

9. A *nagy-kövesdi* egyház, építkezését önerején is megbírván: szegényebb folyamodókra való tekintetből, nem ajánltatik.

10. A *perbenyiki* egyház, miután melléképületeiket önerejükön is felépíthetik, de költségvetésük megerősítve sincs: nem ajánltatik.

11. A *simai* egyház, iskola- és templomépítésére, figyelembe véve a hívek csekély számát, szegénységét és áldozatkészségét: 200 frt segélyre ajánltatik.

12. A *szentesi* egyház, régészeti műbecsesel bíró temploma kijavítására, tekintetbe véve, a hívek szegénységét és áldozatkészségét; ajánltatik 300 frt segélyre.

13. A *szomotor-vécsi* egyház, költségvetése nem lévén előterjesztve: nem ajánltatik.

14. A *vámosújfalusi* egyház, semmivel sem járúlván szükséglete fedezéséhez: nem ajánltatik.

15. A *zombori* egyház, csekély építkezését maga is előállíthatván: nem ajánltatik.

B) Lelkészek.

1. *BacsKay Károly*, nagy-kövesdi lelkész, csekély fizetése lévén: 100 frt segélyre ajánltatik.

2. *Futó János*, kis-dobszai lelkész, a folyó évben tűzvész által szenvedett kárai miatt, tekintetbe véve csekély fizetését is: 200 frtra ajánltatik.

3. *Kolozsváry István*, tolcsvai lelkész, figyelembe véve, hogy csekély lelkészi fizetése a filloxera pusztítása miatt folytonosan apad: 100 frt segélyre ajánltatik.

4. *Kovács János*, vámosújfalusi lelkész, agg-korára, mely miatt segédet kénytelen tartani és csekély fizetésére való tekintettel: 100 frtra ajánltatik.

5. *Körösi György*, nagy-géresi lelkész, minthogy a folyó évben tűzvész folytán tetemes kárt szenvedett: 200 frt segélyre ajánltatik.

6. *Nagy Károly*, szomotor-vécsi lelkész, igen csekély fizetését és nagy családját tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

7. *Réthy Pál*, golopi lelkész, figyelembe véve nagyon csekély fizetését s népes családját: 150 frt segélyre ajánltatik.

8. *Szántay István*, berzéki lelkész, neje hosszas betegségét, csekély fizetését s a folyó évben az aszály miatt szenvedett kárait figyelembe véve: 100 frt segélyre ajánltatik.

III. A felsőborsodi egyházmegyéből.

A) Egyházak.

1. Az *alacskai* egyház, tekintve, hogy a hívek a szőlőpusztulás folytán igen elszegényedtek; tekintve áldozatkészségöket is: templomjavításra ajánltatik 100 frt segélyre.

2. A *borsodi* egyház, templontetőzetének kijavítására, tekintve a hívek szegénységét: 100 frtra ajánltatik.

3. A *felső-nyárádi* egyház, a mult évben leégett temploma felépítésére felvett 2000 frt kölcsönből még fizetetlen 1000 frt törlesztésére; tekintetbe véve azon nagy áldozatokat, melyeket a hívek a templomépítésre hoztak: ajánltatik 200 frtra.

4. A *hegymegi* egyház, templomújításra felvett kölcsön törlesztésére, tekintve csekély számát s nagy egyházi terheit: ajánltatik 100 frtra.

5. A *lábdesenyői* egyház, építkezései, különösen iskolaépítése és temploma javítása elkerülhetetlen lévén; tekintetbe véve a hívek igen csekély számát: ajánltatik 100 frtra.

6. A *laki* egyház, temploma sürgős javítást igényelvén; tekintve, hogy az egyház igen el van adósodva: ajánltatik 100 frt segélyre.

7. A *nekéseni* egyház, építkezése szükséges lévén, tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

8. A *sajó-ivánkai* egyház, egyedül a templomtetőzet javítására, figyelembe véve a hívek csekély számát és szegénységét: 100 frtra ajánltatik.

9. A *sajó-kazinci* egyház, figyelembe véve, hogy a mult években nagy költséggel díszes iskolát építettett: a templom és paplak újítására 200 frt segélyre ajánltatik.

B) Lelkészek.

1. *Demeter János*, martonyii lelkész, igen csekély fizetésére és nagy családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.

2. *Nagy Sándor*, szakácsii lelkész, tekintetbe véve azt, hogy hívei elszegényedtek és megfogytak, így eddig is igen csekély fizetése nagyon alább szállt és bizonytalanná lett: ajánltatik 150 frtra.

3. *Ónodi István*, meszesi lelkész, agg-korára, igen csekély fizetésére és népes családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.

4. *Palcsó Károly*, damaki lelkész, tekintetbe véve évek óta tartó idegbetegségét, mely miatt minden évben fürdőre kell mennie: ajánltatik 200 frtra.

5. *Reho János*, s.-kazai lelkész, csekély fizetése miatt, évenként fizetendő 80 forint nyugdíj-teher nyomván: ezen nyugdíj fedezhetőse végett 80 frtra ajánltatik.

IV. A felsőzempléni egyházmegyéből.

A) Egyházak.

1. A *bodzásújlaki* egyház, hatóságilag bezárt temploma újra építésére, tekintettel a hívek igen csekély számára, s hogy ezen kis egyház idegen vallású és nemzetiségű lakosok között missiót teljesít: ajánltatik 500 frtra.

2. A *gálszécsi* egyház, építkezésből származott adóssága törlesztésére, tekintve a hívek igen csekély számát és szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

3. A *homonnai* missiói egyház, tekintve a hívek igen csekély számát és eddig hozott áldozataikat: templomépítésre 1000 forint segélyre ajánltatik.

4. A *kis-bárii* egyház, igen csekély népességű lévén, tekintve a hívek szegénységét: 200 frt segélyre ajánltatik.

5. A *magyar-izsépi* egyház, tekintve a hívek igen csekély számát és szegénységét: templom és lelkészlak javítására 150 frt segélyre ajánltatik.

6. A *málcai* egyház, iskolája kijavítására, figyelembe véve a hívek csekély számát és hogy idegen vallású és nemzetiségű lakosok között nemzetiségi missiót teljesít: ajánltatik 100 frtra.

B) Lelkészek.

1. *Babarék Dániel*, nagyráskai lelkész, csekély fizetését, nagy családját és szenvedett kárait tekintve: ajánltatik 100 frtra.

2. *Gyarmathy Soma*, bodzásújlaki lelkész, igen csekély fizetését és nagy családját tekintve; továbbá figyelembe véve, hogy egyszerre több gyermeket kell neveltetnie; hogy miut az egyházmegye főjegyzője, az egyházi közigazgatás terén érdemeket szerzett: ajánltatik 200 frt segélyre.

3. *Hutka József*, bánóci lelkész, tekintettel szegényebb folyamodókra: ez idő szerint nem ajánltatik.

4. *Kádár János*, legenyei lelkész, figyelembe véve, hogy jövedelmét legnagyobb részben földbirtok képezi, a folyó évben pedig, az aszály miatt a földbirtok igen csekély jövedelmet adott: 200 frt segélyre ajánltatik.

5. *Kálniczky János*, mihalyii lelkész, tekintettel csekély fizetésére, s hogy a folyó évben, az aszály miatt földjei nem termettek: ajánltatik 150 frtra.

6. *Lukács Mihály*, morvai lelkész, igen csekély fizetését, szenvedett kárait tekintve: 50 frt segélyre ajánltatik.

7. *Molnár István*, lasztóci lelkész, tekintetbe véve, hogy fizetését egyedül földbirtok képezi, az pedig az aszály miatt ez évben igen kevés jövedelmet adott: ajánltatik 100 frt segélyre.

8. *Persenczky János*, nagy-toronyai lelkész, agg-korára és csekély fizetésére való tekintettel: 100 frt segélyre ajánltatik.

9. *Szombathy Antal*, kolbásai lelkész, csekély fizetése miatt, ajánltatik 100 frt segélyre.

10. *Sztankovits Lajos*, kis- és nagy-bárii lelkész, csekély fizetését, népes családját, különösen pedig a folyó évben az aszály miatt szenvedett kárait tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

11. *Új István*, ladmóci lelkész, csekély jövedelme s a folyó évben is szenvedett árvíz-kára miatt, népes családját is tekintetbe véve: ajánltatik 100 frtra.

V. A gömöri egyházmegyéből.

A) Egyházak.

1. Az *agyteleki* egyház, adósságai törlesztésére s paplaka kijavítására, tekintve a terméketlen vidéken lakó hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

2. A *horkai* egyház, tekintetbe véve a hívek szegénységét s eddig kifejtett áldozatkészségüket: adóssága törlesztésére ajánltatik 100 frtra.

3. A *keleméri* egyház, a templom rendbehozására, annak megjegyzésével, hogy a melléképületekre segély nem adatik; tekintve a hívek szegénységét és nagy egyházi terheiket: ajánltatik 150 frtra.

4. A *kövecsesi* egyház, templom-, lelkészlak- és iskolajavításra, tekintve a hívek csekély számát: ajánltatik 100 frtra.

5. A *recskei* egyház, templom és lelkészlak javítására, tekintve a hívek igen csekély számát és szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

6. A *rimaszécsi* egyház, iskolaépítésre, figyelembevéve a hívek szegénységét és az utolsó 10 évben hozott áldozataikat: ajánltatik 300 frtra.

7. A *sajó-keszti* egyház, iskolaépítésre és templom rendbehozására, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

8. A *szuhafői* egyház, iskolaépítésre, tekintetbe véve a hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

9. A *szítori* egyház, iskola- és paplaképítésre, tekintve a hívek szegénységét és azon nagy áldozatot, melyet a templomépítésre hozott: ajánltatik 200 frtra.

10. Az *uzapanyiti* egyház költségvetést nem terjesztvén elő; nem ajánltatik.

11. A *zádorfalvai* egyház, az iskola és lelkészlak javítására, tekintetbe véve a hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

12. A *zádorházi* egyház, iskolaépítésre, tekintetbe véve a hívek igen csekély számát és szegénységét: 200 frt segélyre ajánltatik.

13. A *zeherjei* egyház, egyedül templomjavításra, tekintve a hívek szegénységét és csekély számát: ajánltatik 100 frtra.

14. A *zubogyi* egyház, templom- és paplaképítésből származott adóssága törlesztésére, tekintve a nép szegénységét és áldozatkészségét: 100 frt segélyre ajánltatik.

B) Lelkészek.

1. *Bartók János*, gortva-kisfaludi lelkész, előhaladott korát s népes családját tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

2. *Czinyéri Barna*, sajó-keszti lelkész, csekély jövedelmét, nagy családját és szenvedett kárait tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

3. *Réthy József*, kálósi lelkész, csekély fizetését, nagy családját és agg-korát, valamint az egyházi közigazgatás terén eddig szerzett érdemeit figyelembe véve: 100 frt segélyre ajánltatik.

4. *Seres József*, martonfalvai lelkész, csekély fizetését és népes családját tekintve: 150 frtra ajánltatik.

5. *Tóth Sámuel*, serkei lelkész, ámbár jövedelmező egyházban szolgál, mindazáltal, tekintve, hogy szélütés folytán munkaképtelen, betegségének gyógyítása sok költséget vesz igénybe; tekintve az egyházi közigazgatásban és az irodalom terén szerzett érdemeit: ajánltatik 100 frtra.

6. *Túry Sándor*, hubói lelkész, csekély fizetése és a családját ért betegség indokából: 150 frtra ajánltatik.

7. *Vajányi János*, páskaházi levita, csekély fizetését tekintve: 50 frt segélyre ajánltatik.

VI. A tornai egyházmegyéből.

A) Egyházak.

1. Az *áji* leányegyház, templomépítésre; idegen vallású lakosok között ezen igyekező kis leányegyház missiót teljesít; a templomépítésre meglévő 800 frtot önerején gyűjtötte: ajánltatik 1000 frt segélyre.

2. A *bódra-venlégi* egyház, a lelkészlak fedésére, tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

3. A *kánói* leányegyház, templomjavításra, tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

4. A *szögligeti* egyház, tekintetbe véve, hogy az egyháznak semmiféle jövedelme nincs, hogy a főjövdelemforrást képező szőlők elpusztultak s így a hívek is elszegényedtek: ajánltatik 100 frtra.

5. A *szini* egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

B) Lelkészek.

1. *Arday Janka Dániel*, zsarnói lelkész, csekély jövedelmét tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

2. *Id. Imre István*, szinpetrii lelkész, csekély fizetésére és agg-korára való tekintettel: ajánltatik 150 frtra.

3. *Kaposi György*, jabloncai lelkész, népes családjára, csekély fizetésére s az egyházi közigazgatás terén szerzett érdemeire való tekintettel: ajánltatik 150 frtra.

4. *Kerekes Károly*, jósvafői lelkész, tekintve csekély jövedelmét, népes családját és különösen azon körülményt, hogy két gyermeke hosszas gyógyíttatása tetemes költségbe került: ajánltatik 100 frtra.

5. *Ragályi Géza*, szádellői lelkész, tekintve csekély fizetését, népes családját, továbbá azon körülményt, hogy az egyházmegyei ajánlás óta a község leégett, így a folyó évre fizetésének nagy része elmarad: ajánltatik 200 frtra.

6. *Péter József*, szőlős-ardói lelkész, csekély fizetésére s népes családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.

7. *Simon Andor*, barkai lelkész, csekély fizetésére és népes családjára való tekintetből: 100 frt segélyre ajánltatik.

8. *Vladár József*, szinai lelkész, agg-kora miatt káplánt lévén kénytelen tartani: 50 frt segélyre ajánltatik.

VII. Az ungi egyházmeggeből.

A) Egyházak.

1. A *bajánházi* egyház, a lelkészlak kijavítására, tekintve a hívek igen csekély számát és szenvedett kárait: ajánltatik 200 frtra.

2. A *bezői* egyház építkezése szükséges lévén; tekintve, hogy ezen egyház idegen vallású és nemzetiségű népek között missiot teljesít; tekintve a hívek nagy egyházi adózását: ajánltatik 150 frtra.

3. Az *iskei* egyház, templomépítésre és paplak-javításra, tekintve a hívek szegénységét és eddigi áldozataikat: ajánltatik 300 frtra.

4. A *nagykaposi* egyház, templomépítésre, tekintetbe véve, hogy a hívek e célra már 1928 frtot gyűjtöttek maguk közt: ajánltatik 300 frtra.

5. A *nyarádi* egyház, templomjavításra, tekintve a hívek szegénységét s eddigi áldozatait: ajánltatik 300 frtra.

6. A *pinkóci* egyház, az iskola kijavítására, figyelembe véve a hívek rendkívül csekély számát: ajánltatik 100 frtra.

7. A *vajáni* egyház, építkezésből felmaradt tetemes adóssága törlesztésére, figyelembe véve, hogy a hívek az adósság faragására magukat évenként megadóztatják: ajánltatik 500 frtra.

8. A *vajkóc-mátyóci* egyház, a paplak fedésére, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

B) Lelkészek.

1. *Kecskeméthy Bénéjám*n, pinkóci lelkész, csekély fizetése miatt 150 frt segélyre ajánltatik.

2. *Pazar István*, iskei lelkész, agg-korát, népes családját s csekély fizetését tekintve: 100 frt segélyre ajánltatik.

3. *Ráski Endre*, vajkóc-mátyóci lelkész, agg-kora miatt káplánt lévén kénytelen tartani; fizetésének rendkívüli csekélységét és hogy neje világtalan, figyelembe véve: 100 frt segélyre ajánltatik.

4. *Id. Szakal István*, nagyszeretvai lelkész, csekély jövedelmére s népes családjára való tekintettel: 100 frt segélyre ajánltatik.

61. *Kovács Albert*, a közalap végrehajtó-bizottságának jegyzője, megküldi püspöki hivatalunkhoz a *közalap főtábelláinak* egyházkerületünkre vonatkozó és az egyetemes konvent rendelete folytán készített másolatát, azon megjegyzéssel, hogy ebből a felsőzempléni egyházmegye azért hagyatott ki, mivel a főtabella kellő időre beterjesztve nem lett.

Ebből kitűnik, hogy:

a) Az *abauji* egyházmegyének az 1888. január 1-én hátraléka volt 1376 frt 55 kr; ebből töröltetett 33 frt 30 kr, befizettetett 879 frt 66 kr, maradt hátralékban az év végén 463 frt 59 kr. Az 1888. évi járuléka volt 1398 frt 85 kr; ebből befizettetett 80 frt 05 kr, hátralékban maradt 1318 frt 80 kr; összes hátraléka tehát az év végén 1782 frt 39 kr.

b) Az *alsóborsodi* egyházmegyének hátraléka volt 1888. január 1-én 922 frt 25 kr; ebből töröltetett 255 frt 20 kr, kifizettetett 666 frt 10 kr, hátralék maradt 95 kr. Az 1888. évi járuléka volt 2589 frt 27 kr; ebből befizetett 2045 frt 37 krt, hátraléka 543 frt 90 kr; összes hátraléka tehát, a fentebbi 95 krral együtt, 544 frt 85 kr.

c) A *felsőborsodi* egyházmegyének hátraléka nincs. 1888. évi járuléka 1151 frt 25 kr; befizettetett 1151 frt 25 kr.

d) A *gömöri* egyházmegyének az 1888. év január 1-én hátraléka volt 167 frt 10 kr; ebből leiratott 90 kr, kifizettetett 159 frt 25 kr, hátralékban maradt 6 f. 95 kr. Az 1888. évi járuléka 1455 f. 80 kr; erre befizettetett 1388 frt 20 kr, hátralékban maradt 67 f. 60 kr; összes hátraléka tehát 74 frt 55 kr.

e) A *tornai* egyházmegyében volt a hátralék 1888. január 1-én 10 frt 90 kr; ebből töröltetett 1 frt 70 kr, befizettetett 7 frt 40 kr, hátralékban maradt 1 frt 80 kr. 1888. évi járuléka volt 489 frt 30 kr; erre befolyt 488 frt, hátralék tehát 1 frt 30 kr; összes hátraléka ennél fogva 3 frt 10 kr.

f) Az *ungyi* egyházmegye hátraléka tett az 1888. január 1-én 10 frt 30 krt; ebből kifizettetett 1 frt 20 kr, hátralékban maradt 9 frt 10 kr. Az 1888. évi járuléka 1059 frt 88 kr; erre befolyt 1049 frt 88 kr, hátralékban maradt 10 frt; így összes hátraléka 19 frt 10 kr.

g) Az *alsózempléni* egyházmegye hátraléka volt az 1888. évi január 1-én 791 frt 75 kr; ebből töröltetett 22 frt 25 kr, befizettetett 489 frt 20 kr, hátralékban maradt 280 frt 30 kr. Az 1888. évi járuléka volt 1742 frt 65 kr; erre befolyt 666 frt 10 kr, hátralékban maradt 1076 frt 55 kr; összes hátraléka tehát 1356 f. 85 kr.

Mint hogy a fennálló szabályok értelmében azon egyházak, a melyek domesztikai járulékokkal hátrá-

lékban vannak, valamint ezek lelkészei, segélyre igényt nem tarthatnak: felhívatnak az egyházmegyék, különösen az abauji, alsó- és felsőzempléni egyházmegyék esperesei, hogy a közalap-hátralékok behajtása iránt haladéktalanul intézkedjenek.

62. *Szász Károly*, dunamelléki ev. ref. püspök, a Biblia javított fordításának egy bemutató részét; a tiszántúli ev. ref. egyházkerület a folyó évi május hó 7—11-én Debrecenben tartott ülésének jegyzőkönyvét; a békés-bánáti ev. ref. egyházmegye folyó évi június 13—15-én Szentesen tartott gyűlésének jegyzőkönyvét egyházkerületünk részére megküldötték.

Szíves köszönettel fogadtatván, levéltárunkba helyeztetni határozattak.

63. Olvastatott a sárospataki főiskolai igazgató-tanács, folyó évi júniusi tanácskozásairól vezetett jegyzőkönyvnek 15. számú pontja, a melyben a nevezett igazgató-tanács jelenti, hogy a főiskolai kormányzati rendszabályok értelmében, Szívos Mihály, tápintézeti felügyelőnek, hat évre terjedő megbízatása lejárván, ő hivataláról lemondott; a főiskolai tanári kar pedig, ugyancsak a kormányzati szabályok értelmében megadott jogával élvén, három egyént ajánl, választás végett, a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületünk, szíves elismerését fejezvé ki *Szívos Mihály*, tápintézeti felügyelőnek, főiskolánk ez annyi áldást terjesztő intézménye körül tanusított buzgalmaért: őt a tápintézet felügyelőjeül, újabb hat évre, egyhangúlag megválasztja s annak erélyes vezetésével továbbra is megbízza.

64. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon tanácskozásainak 40. számú jegyzőkönyvi pontjában, megerősítés végett, a főiskolai köziskolai szék abbeli határozatát terjeszti fel, a mely szerint, theologiai segédtanárul és főiskolai segédkönyvtárnokul, még egy iskolai évre, *Csontos Józsefet* ajánlja megválasztatni; úgy azonban, hogy a nevezett ifjú ez iskolai évben, ünnepi jótéteményben már nem fog részesülni.

A főiskolai tanári kar és igazgató tanács ajánlata folytán, *Csontos József*, theologiai segédtanári és főiskolai alkönyvtári állásán, még egy iskolai évre, az ajánlatban említett feltétel mellett, megerősítették.

65. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon időben kelt jegyzőkönyvének 11-ik számú pontjában, pártolólágg terjeszti fel, *Kérészy Gyula*, végzett gimnáziumi tanulónak folyamodványát, a melyben kéri,

hogy a Horváth Mária és Simon nevére alapított, műegyetemi egyik, 300 frtos ösztöndíj neki adassék, így levén részéről lehetségessé, hogy, hajlamait követve, tanulmányait a budapesti műegyetemen megkezdhesse és bevégezhesse.

Egyházkerületi közgyűlésünk örömmel győződvén meg afelől, hogy a folyamodó, egész gimnáziumi pályafutása alatt, egyike volt főiskolánk legkitűnőbb növendékeinek: kérelmét készséggel teljesíti, s utalványozván részére, a Horváth Mária- és Simon-féle egyik ösztöndíjat, ezáltal szívesen járul ahoz, hogy annak segélyével, magasabb tanulmányait megkezdhesse és sikerrel bevégezhesse.

66. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon gyűlésének 29. számú jegyzőkönyvi pontjában, pártolólág terjeszti fel *Csik Dániel*, volt főiskolai szénior folyamodványát, a melyben kéri, hogy részére az úgynevezett Bérczy-féle alapítvány egy évi kamata kegyesen kiutalványoztatnék, abból a célból, hogy ennek segélyével, tanulmányainak tovább folytatása végett a külföldi egyetemeket meglátogathassa.

Folyamodó kérelme teljesítettik s részére a Bérczy-féle alapítvány egy évi kamata kiadatni rendeltetik; azonban az igazgató-tanács által is javaslatba hozott azon kikötés mellett, hogy amennyiben ezen alapítvány kamatai már több évre előre kiadattak, a jelen évi költségvetést pedig ily című kiadásokkal terhelni nem lehet: a megajánlott segély csakis a jövő 1890. évi január havában fog kiadatni.

67. Olvastatott a sárospataki főiskolai igazgató-tanács folyó évi szeptember 10-én tartott tanácskozása jegyzőkönyvének 14-ik számú határozata, melyben jelentvén, hogy a gazdasági választmány a néhai Usoma Mihály birtokából a főiskola követelésének kielégítése végett megvett 12 magyar hold földet 1250 forintért, nyilvános árverésen, Szakácsi Jánosnak eladta: kéri ez eladás jóváhagyását.

Az eladás jóváhagyatik és megerősítettik.

68. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanezen üléséből, 18. sz. a., ajánlólag terjeszti fel az akadémiai székeknek a tanulmányi és vizsgálati rendszabályok 17. §-ának következő módosítását tárgyazó előterjesztését:

«Az előadó tanárok, a szükséghez képest, a félév alatt is, de a félév végén mindenesetre colloquiumokat tartanak.»

«Minden joghallgató köteles colloquiumot tenni mindazon tantárgyakból, melyeknek hallgatása tanfolyamhoz van kötve; ezenkívül a

bányajogból, mely a bírói gyakorlati vizsga és az ügyvédi vizsga tárgya és a statisztika elméletéből.»

Ezen módosítás, az akadémiai szék által helyesen indokolt, megváltozott viszonyokra való tekintetből, helybenhagyatik és megerősítetik.

69. Ugyanezen igazgató-tanács, ugyanezen üléséből, 15. sz. a. felterjeszti a sárospataki irodalmi kör némileg módosított alapszabályait, megerősítés végett.

Ezen alapszabályok jóváhagyatnak és megerősítetnek.

70. Ugyanezen igazgató-tanács, ugyanezen üléséből, 20. sz. a. jelenti, hogy a nagymélt. vallás- és közoktatási minisztérium, folyó évi május 4-ről, 19,786. sz. a., püspöki hivatalunkhoz intézett leíratában elrendelte, hogy a sárospataki főgimnázium első osztályába 60 tanulóznál több az ezután következő tanévekre ne vétessék fel.

A főgimnáziumi igazgatóság ezen miniszteri rendelet értelmében ez iskolai évre már intézkedvén, ezen intézkedés helybenhagyólag tudomásul vétetik.

71. Ugyanezen igazgató-tanács, ugyanezen üléséből, 25. jegyzőkönyvi sz. a. ajánlja, hogy a csicseri egyház részére a főiskolánál elhelyezve levő 420 frt tőkeösszeg, az illető presbyterium kérése folytán a megkezdett iskolai építkezésekre kiadassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk a néhai Usicsery Zsigmond által a csicseri egyházban az épületek fenntartására alapított 1000 vc. forintnak (420 p. frt) a főiskolánál kezelt tőkék közül leendő kiadását elhatározza és ezennel elrendeli.

72. Olvastatott *Viski Krüzselyi Bálint*, sárospataki jogtanárnak püspökünkhöz intézett levele, melyben főiskolánknál viselt tanári állásáról, maga és családja egészségi állapotára való tekintetből lemond.

Majd ezzel kapcsolatban, olvastatott a főiskolai igazgató-tanács 1889. szeptember 10 én 7. sz. alatt hozott jegyzőkönyvi határozata, melyben ugyanezen lemondást tudomásul veszi és kifejezést ad azon őszinte elismerésének, melyet a távozó tanár, a főiskolánk körében eltöltött 12 év alatt, úgy a szellemi, mint az anyagi téren kifejtett buzgó, lelkiismeretes és kitaró munkásságával méltán kiérdemelt.

Egyházkerületünk sajnálkozással veszi tudomásul *Viski Krüzselyi Bálint* jogtanárnak, megrendült egészségi állapotára való tekintetből, tanári állásáról történt lemondását és a távozó tanárt azzal bocsátja el köré-

ből, hogy a főiskolánknál eltöltött 12 év alatt, buzgó és lelkiismeretes munkásságával egyházkerületünk elismerését méltán kiérdemelte.

73. Ezzel kapcsolatban olvastatott az igazgató-tanács fentebb idézett jegyzőkönyvének 8-ik pontja, melyben előadatik, hogy felhívta az akadémiai szék a Viski Krüzselyi Bálint lemondásával megüresült jogi tanszék betöltésére nézve, véleményes javaslat előterjesztésére. Az akadémiai szék ajánlja, hogy *Dr. Finkey József*, bölcsészettanár — mint a ki a megüresült jogi tanszék betöltésére teljesen minősítve van — helyeztessék át a megüresedett tanszékre. Ezen javaslatához az igazgató-tanács hozzájárulván, *Dr. Finkey József* tanárt, a Viski Krüzselyi Bálint lemondásával megüresült jogi tanszékre — melyhez az osztrák jog, váltó- és kereskedelmi jog és az egyházjog előadása van kapcsolva — áthelyezi és fölkeri egyházkerületünket ezen intézkedésének megerősítésére.

Közgyűlésünk *Dr. Finkey József*, ezelőtt bölcsészeti tanárnak a megüresedett jogi tanszékre lett áthelyezését jóváhagyja és őt jogtanári székében megerősíti.

74. Ugyanezen igazgató-tanács a *Dr. Finkey József* áthelyezésével megüresült bölcsészeti tanszékre, ugyanazon ülése jegyzőkönyvének 9-ik pontjában, az akadémiai szék ajánlatának meghallgatásával, saját kérelme folytán, szavazattöbbséggel, *Kun Pál* főgimnáziumi tanárt hozza javaslatba, mint a kinek tudományos képzettsége, irodalmi téren kifejtett munkássága, előadási képessége, széleskörű nyelvismerete előnyösen ismeretes.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a főiskolai akadémiai szék és igazgató-tanács ajánlata folytán, *Kun Pál* főgimnáziumi tanárt, az akadémiaiban, a bölcsészeti tanszékre egyhangúlag megválasztotta.

75. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon ülése jegyzőkönyvének 17. számú pontjában előterjeszti, hogy fölhívta a főiskolai gimnáziumi székét, miszerint azon esetre, ha a német és francia nyelv, illetve a bölcsészeti előtudományok tanszéke üresedésbe jönne: ajánljon ezen tanszékre alkalmas egyéneket.

A gimnáziumi szék azon nézetének adott kifejezést, hogy szívesebben vette volna, ha az említett tanszék, mint főgimnáziumunkban igen fontos, kulturális hivatással bíró, nyilvános pályázat útján, oly kiváló szakemberrel tölthetett volna be, a ki ezen tanszékhez kötött európai nyelveket elméletileg és gyakorlatilag érti; mindazáltal — tekintettel az idő rövidségére — főiskolánk egykori növendékeit: *Rácz Lajost* és *Gérecz Károlyt* hozza javaslatba; ajánlván, hogy a megvá-

lasztandó egyén csak ideiglenes tanárként alkalmaztassék mindaddig, míg az említett tanszakokból tanári oklevelét bemutatja. Az igazgató-tanács — a gimnáziumi szék javaslata folytán — ezt a tanszéket a maga részéről is csak ideiglenesen kívánja betölteni, s mint ilyen állásra, a javasolt két egyén közül, egyhangúlag *Rácz Lajost* ajánlja. Fizetését 1000 frtban kéri megállapíttatni, mindaddig, míg az illető egyén oklevelét bemutatja s állásában, mint rendes tanár, végleg megerősítetik; addig is azonban az alkalmazandó egyén, a német és francia nyelvek mellett, a lélektan és gondolkozástan előadásával is megbízatik

Szükségesnek látja ezenkívül az igazgató-tanács, hogy ezen állás végleges betöltése alkalmával, a főgimnáziumi összes tansoportokra is figyelemmel legyen, annyival inkább, minthogy ez idő szerint még a mértani rajz más iskola tanára által adatik elő; felhívja azért a gimnáziumi tanári kart, miszerint az összes tantárgyak csoportosítását tegye beható tanácskozás tárgyává és terjesszen az igazgató-tanács elé oly javaslatot, melyet a tanügy emelése érdekében a jövőben alkalmazni jónak és célszerűnek ítél.

Egyházkerületünk az igazgató-tanács ajánlatára *Rácz Lajost*, *Kun Pál* tanárnak akadémiai tanárrá lett megválasztatása folytán üresedésbe jött gimnáziumi tanszékre, ideiglenes minőségben megválasztja, őt a német és francia nyelven kívül a gondolkozástan és lélektan tanításával is megbízza; fizetését 1000 frtban állapítja meg.

Állomásán véglegesíttetni akkor fog, midőn tanári oklevelét bemutatja.

Jóváhagyja ezenkívül az igazgató-tanácsnak a tansoportok észszerűbb megállapítására vonatkozó intézkedését is.

76. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács folyó évi juniusi ülésiben felvett jegyzőkönyvének 27. pontja, melyben a homonnai missio-egyház hozzá intézett kérelme folytán, melegen ajánlja, hogy a főiskola által eladóvá tett, jelenleg használatlanul heverő, csekély értékű orgona a nevezett missio-egyháznak ajándékoztassék.

Közgyűlésünk beleegyezését adja abba, hogy ezen orgona a homonnai missio-egyháznak ajándékoztassék.

77. A sárospataki, miskolci és rimaszombati tanintézetek igazgatói beadják a folyó év kezdetéről szóló jelentéseiket. Ezek szerint a sárospataki főiskola akadémiai tanfolyamain beíratta magát 49 theologus és 53 joghallgató; a gimnázium és előkészítő osztály tanulói-

nak száma eddig 444. A miskolci gimnáziumban van 360; a rimaszombatiban van eddig 240 növendék.

Ezen jelentések tudomásul vétetnek.

78. A Szondy-Kenessey-alapítvány ez évi kamata ez évben az abauji egyházmegye kobelében levő *tornyos-németi* egyháznak rendeltetik kiadatni.

79. Az abauji. ev. ref. egyházmegye Göncön, folyó évi augusztus 21—22-én tartott közgyűléséből ajánlólag terjeszti fel a gönc-ruszkai egyház azon kérelmét, hogy az általa kölcsönpénzen vásárolt $\frac{7}{32}$ úrbéri telket tevő ingatlan vagyontát 1000 frtért eladhassa, hogy ebből a vétel által terhelő régi adósságát lefizethesse.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást jóváhagyván, megerősíti.

80. Ugyanazon egyházmegye, folyó évi augusztus 21—22. napjain Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 32. száma alatt, azon kérelmet terjeszti fel, hogy engedje meg egyházkerületünk a Kovács-Komjáthy-alapítványhoz tartozó s az abauji egyházmegye nevére telekkönyvezett háznak, legeltetési és faizási jogával árverés útján leendő eladását azért, mivel a sürgössé vált nagyobb mérvű javítások az alapítvány jövedelmezőségét néhány évre hátravetnék.

Egyházkerületünk megengedi ugyan ezen alapítványi ingatlanak árverés útján leendő eladását, utasítja azonban az egyházmegyét, hogy az árverési föltételeket, jelesül azon összeget, melyen alól a kérdéses belsőség el nem adatik, előzőleg állapítsa meg; és miután ezen föltételek egyházkerületünkre előzőleg föl nem terjesztettek, fentartja a jogot, az eladásnak az árverés után leendő megerősítésére, a mi végből úgy az árverési jegyzőkönyv, mint a megszabandó föltételek fölterjesztendők lesznek.

81. Az alsóborsodi ev. ref. egyházmegye, folyó évi szeptember 3-án, Miskolcon tartott közgyűléséből jelenti *Horváth Sámuel*, nemesbikki lelkésznek 85 éves korában, 44 évi hivataloskodása után, folyó évi július 3-án történt halálát.

Az egyházi téren híven munkálkodott lelkész halála őszinte fájdalommal vétetett tudomásul! Legyen áldott emléke!

82. Ugyanezen egyházmegye, ugyanezen közgyűléséből jelenti, hogy egyházmegyei aljegyzővé *Kazay Sándor*, maklári lelkész választott.

Tudomásul vétetett.

83. Ugyanezen egyházmegye, ugyanezen közgyűléséből, ajánlólag terjeszti fel a tiszánánai ev. ref. egyház presbyteriumának azon kérelmét, hogy az egyház hivatalnokai részére eddig a hívek által teljesített közmunkák az egyházközség tagjai által pénzben megváltathassanak.

A tiszánánai egyház kérelme, az egyházmegyei közgyűlés által is helyeselt módzatok pontos megtartása mellett, megadatik.

84. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 86-ik számú határozatával, az alsóborsodi egyházmegyéhez visszaküldetett a tiszá-oszlári egyház presbyteriumának Balogh István ottani tanító kérvényére hozott s ennek díjlevelét magyarázó egyházmegyei határozat ellen beadott felfolyamodványa.

Ezen ügyet a nevezett egyházmegye, fentebb említett határozatunk folytán, felszerelve újlag felterjeszti.

A felterjesztő egyházmegye, folyó évi ápril 2—3-ik napjain Kis-Tokajban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 24-ik számú pontjában, a Balogh István tiszá-oszlári tanító kérelme folytán, ennek díjlevelét, illetve díjlevele 3-ik pontját — mely a tanító 13 hold tagbirtokából a gyülekezet által megszántandó 5 és $\frac{1}{2}$ hold szántására vonatkozik — akként értelmezte, illetőleg azt mondá ki kötelezőleg, hogy a gyülekezet tartozik a tanítói tagon és évente három ízben a tanító által kimutatott 5 és $\frac{1}{2}$ hold területet megszántani.

Ezen határozat ellen az egyház presbyteriuma felfolyamodást adott be egyházkerületünkhez, kérelmezvén abban, hogy azon határozat megváltoztatásával, mondassék ki, miszerint az egyház a tanító részére egyedül a tagosítás előtt birt 5 $\frac{1}{2}$ hold területnek az eddig szokásos módon, háromszorra való megszántását köteles teljesíteni.

Egyházkerületünk az egyházmegye neheztelt határozatát megváltoztatja és kimondja, hogy a tiszá-oszlári egyház hívei kötelesek az összesen 13 holdat tevő tagbirtokból 5 $\frac{1}{2}$ holdat, a rendes ugarrendszer szerint művelni, vagyis annak egyharmadát őszi vetés alá, $\frac{1}{3}$ -át tavaszi vetés alá kellőleg megszántani, a harmadik egyharmad ugarnak hagyatván

Mert a beterjesztett díjleveléből kétségtelenül kitűnik, hogy a tanítói hivatal javadalmazását a tagosítás előtt csak 5 és $\frac{1}{2}$ hold szántóföld képezte; kitűnik továbbá az is, hogy az egyház hívei többre, mint a tagosítás előtti földmennyiség megművelésére, a díjlevelben nem vállalkoztak; már pedig a tagosítás előtt ezen 5 és $\frac{1}{2}$ hold a hármasszoros ugarrendszer sze-

rint műveltetvén, vagyis egyharmadrészben őszi, egyharmadrészben tavaszi vetés alá dolgoztatván fel: egyharmadrésznek ugarban való meghagyása mellett, az ennek megfelelő munkálatnál többre az egyház hívei a díjlevél alapján nem kötelezhetők.

85. Olvastatott az alsóharsodi egyházmegye részéről folyó évi szeptember hó 3 ik napján Miskolcon tartott közgyűlés jegyzőkönyvének 10. számú kivonata, melyben az ónodi ev. ref. egyház által a diósgyőri kir. korona-uradalom nevére jegyzett muhi-pusztaszalkádi 1. számú telekkönyvben A+5. r. és 36. h. r. sz. alatt foglalt fekvőségből, 9000 forintért megvásárolt 60 kat. holdnyi birtok tulajdonjogának biztosítása tárgyában, az ugyancsak az ónodi ev. ref. egyház, mint vevő és társai részéről a nagymélt. magy. kir. pénzügyminiszter úrhoz intézett folyamodványt, egyházkerületi közgyűlésünk, mint felsőbb egyházi hatóság útján, pártolólág felterjesztetni kéri.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ónodi ev. ref. egyház által egyházi és iskolai céljaiknak előmozdítására tett s az egyház törzsvagyonának gyarapítására szánt birtokvételt, az alsóharsodi ev. ref. egyházmegye ajánlatára, a vevő ónodi egyház részéről megerősíti. Egyidejűleg a nevezett egyház és vevő társai által benyújtott eredeti folyamodványt $\frac{1}{2}$ alatti mellékletével, azon tiszteletteljes kérelemmel terjeszti fel a nm. m. kir. pénzügyminisztériumhoz, hogy tekintettel arra, miszerint az adott esetben az ónodi egyház által fogathatott birtokvásárlás, országos kulturális célok szolgálatára is irányúl: az abban foglalt kérelem teljesítését megrendelni kegyeskedjék.

86. Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye, folyó évi szeptember 3—4-én, Sárospatakon tartott közgyűléséből, pártolólág terjeszti fel a makkos-hogykai egyház azon kérelmét, hogy részére helyettes lelkész alkalmazhatása újabb hat évre engedélyeztessék.

A folyamodó egyház kérelme, a kérvényében kifejezett okainak alapján, az egyházkerületi közgyűlés által megadatik.

87. Ugyanazon egyházmegye, ugyanezen közgyűléséből jelenti, hogy egyházmegyei tanácsbíróvá *Vecsey Oláh Miklós*, tokaji lakos; papi tanácsbíróvá *Gecsey Péter*, tarcali lelkész; aljegyzővé *Komjáthy Gábor*, szentesi lelkész választattak meg.

Tudomásúl vétetett.

88. Az alsözempléni ev. ref. egyházmegye, folyó évi szeptember 3—4-ik napjain Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 38. pontja mellett, pártolólág terjeszti fel az alsó-bereckii egyház és özvegy Kelner Ignácné, szül. Schön Cecilia, vajdácskai lakos között létrejött csereszerződést, megerősítés végett.

Ezen csere-jogügylet, a felterjesztő egyházmegye ajánlatára megerősítetik s a jóváhagyási záradékkal elláttatni rendeltetik.

89. A felsőborsodi ev. ref. egyházmegye, folyó évi szeptember 3—4-én Radistyánban tartott közgyűléséből jelenti:

1. Hogy *Doktor Gyula* sajkazinczi lelkészszé, *Szuhay Benedek* felsőbarcikai lelkészszé választattak és megerősítették.

2. Hogy *Gecse Géza*, felső-nyárádi segédlelkész, mint dővényi káplán-tanító, ezen állomásában megerősítették.

3. Hogy *Lakatos László* nyomári, *Anderkó István* berentei, *Varga Dániel* nyekéseni, *Sípos László* meszesi tanítónak választattak és megerősítették.

Tudomásul vétetett.

90. A felsőborsodi ev. ref. egyházmegye felterjeszti a Pamlényi József és a szakácsii egyház között, a szakácsii 21-ik számú telek-könyvben 1. r. és 77. helyr. szám alatt foglalt régi iskolai helyiség eladása tárgyában, még az 1881-ik évben, az egyházmegye beleegyezésével kötött adásvételi szerződést, megerősítés végett.

Ezen adásvételi szerződés, a felterjesztő egyházmegye ajánlatára megerősítetik és a jóváhagyási záradék rávezettetni határoztatik.

91. A felsözempléni ev. ref. egyházmegye, 1889. évi augusztus 27-én, Magyar-Izsépen tartott közgyűléséből jelenti a következőket:

1. Hogy *Ujj István*, ladmoci lelkész, egyházmegyei aljegyzővé választatott.

2. Hogy *Tudja Mihály* magyar-izsépi lelkészül megerősítették.

3. Hogy *Berencsi Endre* mihályii, *Pikkal Gyula* csernahói, *Kas-tély György* miglészai tanítókül megerősítették.

Tudomásul vétettek.

92. Ugyanezen egyházmegye, ugyanezen közgyűléséből, az országos papi és tanári özvegy árvagyámintézet felállítására tárgyában, egy mindnyájunk érdeklődését felhívó, megleghangú felterjesztést intéz egyházkerületünkhöz, hogy ezen szenteélú intézménynek sürgős felállítására iránt, már a legközelebbi konventi gyűlés elé felterjesztést intézzen, s képviselői által is minden lehetőet megtenni igyekezzék.

Minthogy egyházkerületünk ezen ügyben, csak nem régen azon határozatot hozta, hogy míg egy újabb zsinat az egyházi törvénynek emez intézmények felállítását tárgyzó részeit meg nem változtatja, a konvent elé — célhoz úgy sem vezethető — felterjesztést tenni nem óhajt: a felsőzempléni egyházmegyének e tekintetben kifejezett kérését, bármennyire méltányolja is az általa mondottakat, jelenleg nem teljesítheti.

93. A gömöri ev. ref. egyházmegye, folyó évi augusztus 26-án, Tornallyán tartott közgyűléséből, a *naprágyi* tanítói díjlevelet, megerősítés végett három példányban beterjeszti.

A tanítói díjlevél megerősítették, s megerősítési záradékkal ellátva, egy példánynak az egyházkerületi levéltár részére visszatartása mellett, két példány továbbírdelkezés végett az egyházmegye esperesi hivatalához visszaküldetni határozatuk.

94. A tornai ev. ref. egyházmegye, folyó évi szeptember 3—4-én, Komjátiban tartott közgyűléséből ajánlólag terjeszti fel a *szini* egyház előjáróságának azon kérelmét, hogy leégett tanítói lakának 430 forint biztosítási összegéből a «Fonçière biztosító-társaság» által visszatartott 120 frt kiadása is eszközöltessék ki.

Az ügynek lehető méltányos elintézésére elnöklő püspök úr kéréselt fel.

95. Ugyanezen egyházmegye, ugyanezen közgyűlésében, a Becskéháza községben fogatosított tagosítás alkalmával, a községi közös legelőből a tanítót illető területen a fakivágási jogot az egyházat illetőnek mondotta ki, minthogy a tanító az érlette járd 6 frtot nem akarván fizetni, ezen fizetést az egyház teljesítette. Ezen határozat ellen Szabó Gáspár, becskeházai tanító, felebbezéssel élt.

Egyházkerületünk az egyházmegye indokolt határozatát helybenhagyja s a felebbezést elutasítja.

96. Olvastatott *Szokol Károly*, lelkész- és tanárjelölt folyamodványa, a melyben előadja, hogy felsőbb tanulmányainak kiegészítése és a tanári pályára való előkészület végett, a külföldön eltöltött egy év után, most már a budapesti tudomány-egyetemnek óhajtana tagja lenni; kedvezőtlen anyagi viszonyai azonban ezt szintén lehetetlenné tevén. kéri, hogy részére némely segély, ha lehetséges. talán a Horváth Mária-féle műgyetemi ösztöndíj megszavazása által, adatnék.

Egyházkerületünk, bármily elismeréssel van is, folyamodónak komoly törekvései iránt, sajnálattal kény-

telen kijelenteni, hogy kérelmének nem tehet eleget; és pedig azon oknál fogva, mert az ilyen célokra rendelkezésére álló, igen korlátolt erejű forrásokból, több olyan, szintén jótörekvésű ifjakat kell segélnie, már csak a kölcsönös méltányosság elvénél fogva is, a kik annak áldásaiban még nem részesültek; a Horváth Mária-féle ösztöndíjat pedig, csak az eddig érvényben levő szabályok megváltoztatásával lehetne, rendeltetésétől elvonni és esetleg más irányú nevelési célok eszközéül felhasználni, e felett pedig intézkedni, az alapítvány céljaitól eltérőleg, az egyházkerület nincs jogosítva.

97. Elnöklő püspök úr jelenti, hogy *Zoványi Jenő*, kolozsvári segédlelkész, a theologiai docensi vizsga letehetése iránt egyházkerületi közgyűlésünkhöz folyamodván és arra engedélyt nyervén, az iránt szükséges intézkedni, hogy folyamodónak e folyó évi szeptember hó 25-én megtartandó vizsgáján, a rendszabályok értelmében, egyházkerületünk is képviselve legyen.

Zoványi Jenő, theologiai docensi vizsgájára, egyházkerületünk részéről Fejes István, Dókus Gyula, Dr. Lengyel Endre, Kopré Ferenc és Kálniczky János neveztetnek ki.

98. *Ágoston Sándor*, lőrincfalvi lelkész, szomorú anyagi viszonyaira való hivatkozással, volt tiszavalki lelkészi fizetésének felét, mely az egyházkerületi szűkölködők tárát illeti, részére segély gyanánt adományoztatni kéri.

Folyamodó lelkész kérelme megadatik s a tiszavalki helyettes lelkész által a szűkölködők tára részére fizetni kötelezett 200 forint, részére kintalványoztatni határoztatik.

99. Özv. Győri Béláné, volt felső-nyárádi ev. ref. tanító özvegye, egyházkerületünkönél levő 50 frt tartozásának felerészben való elengedéseért esedezik.

Kérelme az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz áttétetik.

100. Vargha János felső-ábrányi, Pazar István iskei lelkészek; Urbán Károly varbóci tanító — bármely tárból segélyt kérnek.

Kérvényeik illető egyházmegyéik segélyosztóbizottságaihoz — figyelembevétel végett — áttétetni határozattak.

101. Olvastatott *Fráter Sándor*, györgytarlói haszonbérlő folya-
modványa, melyben előadja, hogy csak most nyert értesítést arról,
miszerint a főiskola gazdasági választmánya azon okból, mivel vízszabá-
lyozási tartozását le nem törlesztette, haszonbérlőből való kimozdítatását határozta el. Kéri ezen intézkedés megváltoztatását.

A gyűlés folyamán beadott újabb kérvényében, a s.-a.-ujhelyi
kir. adóhivatal kimutatásával kívánja igazolni, hogy régebb vízszabá-
lyozási hátraléka már 8953 frt 26 kr-ra olvadt le, a mihez a folyó
évben lejárt első félévi 1698 frt 62 kr hozzáadtván, összes vízszabá-
lyozási hátraléka 10,651 frt 88 kr-nál többre nem rüg.

Ennek fedezésére a következő ajánlatot teszi. Jár neki Kun Má-
tyás alhaszonbérlőtől egy évre 11,260 frt, ebből a főiskola részére
mint bérösszeg fizettetik 5500 frt, marad tehát további rendelkezésre
5760 frt; ehez jön a vencesellőiektől évenként járó albérlet, 2300 frt,
így összesen a vízszabályozási költségre fordítható évenként 8060 frt,
a miből az évenként 3397 frt 23 kr díj levonotván, a vízszabályo-
zási hátralék törleszthető 4662 frt 72 kr-al.

Ezen albérleti összeget — melyből a vízszabályozási hátralék két
év alatt törleszthető lesz — a főiskolának felajánlja és albérletit oda-
utasítja, hogy ezeket a főiskola pénztárába fizessék be. Kéri ajánlata
elfogadását.

Ezen ügy tárgyalása folyamán, az ügy állásának felvilágosításául,
előterjeszti az igazgató-tanács, hogy *Fráter Sándor* haszonbérlőnek,
vízszabályozási hátralékai tisztázására, az igazgató-tanács által, sza-
vazattöbbséggel, már három évi haladék adatott s a három év letelt;
Fráter Sándor azonban tartozását nem törlesztette le, sőt tartozása
a kamatokkal és folyó évi részletekkel valamint a végrehajtási költ-
ségekkel együtt, megközelíti a 15,000 frtot.

Ügy intézkedett tehát, hogy felszólította a nevezett haszonbérlőt,
miszerint hátralékát folyó évi október hó 1-ig törlesztesse le s egyszer-
smind utasította a gazdasági választmányt, hogy ennek nem teljesí-
tése esetén, ellene, a haszonbéri szerződés alapján, a haszonbérlőből
leendő kimozdítása iránt, a szükséges lépéseket tegye meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk, tekintettel arra,
hogy *Fráter Sándor*, haszonbérlő, vízszabályozási hát-
ralékai törlesztésére már három évi időhaladékot nyert;
tekintettel továbbá arra, hogy ezen hátralékokért, a
vízszabályozási társulattal szemben, a főiskola felelős:
folyamodó kérelmét nem teljesíti, hanem névszerinti
szavazás útján, szavazattöbbséggel, az igazgató-tanács
intézkedését hagyja helyben, utasítván maga részéről
is a gazdasági választmányt, hogy ha a kitűzött határ-
időben folyamodó haszonbérlő tartozását ki nem egyen-

litené: ellene a haszonbérlethől való kimozdítás és a főiskola követeléseiről biztosítása iránt a szükséges lépéseket tegye meg.

A folyamodó kérelmének megtagadására tehát nemmel szavaztak: Makay Dániel, Kovács Károly, Virágh József, Kopré Ferenc, Meczner Béla, Tóth Lajos, Keresztúri József, Gecsey Péter, Ragályi Béla, Szabó József, Vladár Ervin, Vajányi Lajos, Zsóka György, Gyarmathy József, Tóth Ferenc, Dókus Ernő, Gyarmathy Samu, Bornemisza József, Tóth Dániel, Molnár Bertalan, Fekete József, Nagy Pál, Dr. Lengyel Endre, Balogh Béla, Fejes István, Kérészy István, Mitrovics Gyula, Dr. Kovács Gábor, Debreczeni Bertalan. Igennel szavaztak: Szinyei Gerzson, Káluiczky János, Mocsáry Lajos, Dr. Ballagi Géza, Bodor István.

102. A közgyűlés következő napján, nevezett Fráter Sándor személyesen megjelenvén, azon kérelmét terjeszté elé, hogy — tekintettel arra, miszerint az igazgató-tanács által kitűzött határidő már rendkívül rövid a kívánt összeg előszerzésére; tekintettel továbbá arra, hogy a vízszabályozási tartozások lejáratási határideje november 1-sőjére esik: az igazgató-tanács által kitűzött határidő november 1-sőjéig meghosszabbíttassék.

Közgyűlésünk ezen egy hónapi halasztást Fráter Sándornak megadja és csak azon esetben kívánja a fentebbi pontban foglalt határozatát végrehajtani, ha ő vízszabályozási összes hátralékait folyó évi november 1-sőjéig ki nem egyenlitené; megadja azonban azon feltétel alatt, hogy jövőre az időről-időre esedékes vízszabályozási díjnak a főiskolát illető haszonbéri összegekkel együtt leendő befizetésére a Fráter Sándor alhaszonbérlesei magukat peregyezségileg avagy végrehajtható közjegyzői okiratban kötelezzék és nevezett Fráter Sándor haszonbérlesei, ebbe való beleegyezésért szintén ily minőségű okmányban nyilvánítsa ki.

103. Közhirdetésre ajánlatnak, az abauji egyházmegyéből, az egyházkerületünk tavaszi közgyűlésének jegyzőkönyvébe tévedésből Zemplénnek jelzett egyház helyett *Pamlény*; az ungi egyházmegyéből pedig Vajkóc, Vajány és Ptruksa.

Pamlény, Vajkóc, Vajány és Ptruksa, a hirdetési sorozatba utólagosan felveendőek; ezenkívül a protestáns árvaház állandóan.

104. Mindezen jegyzőkönyvi határozatok hitelesítésére, Kun Bertalan püspök úr elnöklete alatt: Debreczeni Gábor, Bornemisza József, Kopré Ferenc, Tóth Dániel, Ragályi Béla és Molnár Bertalan küldetvén ki:

Azok Miskolcon, 1889-ik évi október hó 2-án meghitelesítették.

TÖRVÉNYSZÉKI ÜGYEK.

A tizáninenni ev. ref. egyházkerület törvényszékének Sátoralja-Ujhelyben, 1889-ik évi szeptember hó 23. és 24-ik napjain tartott üléseiben felvett

jegyzőkönyve.

1889. szeptember 23.

R. Nagy Károly, maklári tanító fegyelmi ügye.

Jelen voltak a bíróság részéről: *Kun Bertalan*, püspök és *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok, elnökök; *Debreczeni Gábor*, *Fodor Pál*, *Kopré Ferenc*, *Nagy Pál*, *Kálniczky János*, *Vajányi Lajos*, *Makay Dániel*, esperesek; *Komáromy László*, *Bernáth Elemér*, *Kovács Károly*, *Meczner Béla*, *Ragályi Béla*, egyházmegyei gondnokok; *Béki Sámuel*, *Balogh Béla*, *Zombory Géza*, *Mocsáry Lajos*, *Dr. Lengyel Endre*, *Meczner József*, egyházkerületi tanácsbírák, mint bírák és *Debreczeni Bertalan*, egyházkerületi világi főjegyző.

A bírák páros számmal lévén: nem szavazott *Ragályi Béla*, hivatalkorra legifjabb bíró.

1. A tizáninenni ev. ref. egyházkerület törvényszéke, mint másodfokú fegyelmi bíróság, azon fegyelmi ügyet, melyben az alsó-borsodi ev. ref. egyházmegye bírósága 1889. évi szeptember 3-án, Miskolcon hozott ítéletével R. Nagy Károly maklári tanítót, a panaszlók által ellene emelt vádak alól fölmentette; ellenben az egyházi törvény 257. §. *h)* pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek találván, a 246. §. *b)* pontja szerinti feddésére ítélte, — mindkét fél felebbezése folytán vizsgálat alá vétén, abban következő

ítéletet hozott:

R. Nagy Károly, maklári tanító, az egyházi törvény 257. §. *f)* és *h)* pontjai szerint minősülő fegyelmi vétségben találtatik vétkesnek, s ezekért — a büntetés mértékére vonatkozólag —

az első bíróság ítéletének helybenhagyásával, *feddésre* ítéltetik. A vád többi része alól felmentetik. Az eljárási költségek mellőztetnek.

Indokok:

Vádlott tanító védelmi iratának 5. és 6. ik lapján önmaga elismeri azt, hogy az iskolai növendékek irányában, az őt megillető fegyelmezés jogával visszaélt. Ha tagadja is azt, hogy a növendékeket — mint a panaszban mondatik — kéz- és lábhegyre állítani szokta, de mégis elismeri azt, hogy a gyermekeket féltérde állítván, egy alkalommal ily büntetéssel sújtottat ott feledett. Ha tagadja is azt, hogy az Apostol Sámuel gyermekét a többi gyermekekkel szembeköpette; de elismeri, hogy a gyermekek az ő jelenlétében megvetésüket a nevezett gyermek irányában köpésben nyilvánították; az ilyenmő fegyelmi büntetések alkalmazása pedig a pedagógiai elvekkel homlokegyenest ellenkezik s nemcsak a megbüntetett növendék, de többi pályatársai lelkületére is káros behatással van, s ily fegyelmi büntetések alkalmazására a tanító feljogosítva nincs. Azért ezen, saját beismerésén alapuló tényeivel, vádlott az egyházi törvény 257. §-ába ütköző fegyelmi vétséget követett el.

A 257. §. h) pontjába ütköző fegyelmi vétségre vonatkozólag, valamint a büntetés mértékének megállapítása tekintetében, elfogadja az egyházkerületi törvényszék az első bírósági ítélet indokolását.

A panasz többi része, vádlott tagadásával szemben, bizonyítva nem lévén: azok terhe alól vádlott fölmentendő volt.

Az eljárási költségek felszámítva nem lévén: mellőzendők voltak.

Ezen ítélet felek előtt elnöklő püspök által kihirdettetett s feleknek írásban is kiadatni rendeltetik.

Kelt *Sátoralja-Ujhelyben*, 1889. szeptember 23.

Lükő Géza s. k.,
egyházmegyei gondnok, törvényszéki
világi elnök.

Kun Bertalan s. k.,
püspök, törvényszéki elnök.

Debreczeni Bertalan s. k.,
egyházkerületi főjegyző.

A petrahei lelkészválasztási ügy.

Jelen voltak a bíróság részéről: *Kun Bertalan*, püspök és *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok elnöke alatt, *Debreczeni Gábor*, *Fodor Pál*, *Bornemisza József*, *Nagy Pál*, *Kálniczky János*, *Vajányi Lajos*, *Makay Dániel*, esperesek; *Komáromy László*, *Bernáth Elemér*, *Kovács Károly*, *Ragályi Béla*, gondnokok; *Béki Sámuel*, *Balogh Béla*, *Zombory Gedő*, *Mocsáry Lajos*, *Dr. Lengyel Endre*, *Meczner József*, egyházkerületi tanácsbírák, mint bírák és *Debreczeni Bertalan*, egyházkerületi főjegyző.

2. A tiszánineni ev. ref. egyházkerület törvényszéke, mint másodfokú bíróság, a panasszal megtámadott *petrahei* lelkészválasztási ügyben következő

végzést hozott:

A *petrahei* lelkészválasztási ügy tárgyalása elhalasztatik s az ügyiratok a választási jegyzőkönyvvel és a szavazók névlajstromával leendő fölszerelés végett, az alsózempléni egyházmegye bíróságához visszatételnek.

Ezen végzés felek előtt nyomban kihirdettetett.

Kelt *Sátoralja-Ujhelyben*, 1889. szeptember 23.

Lükő Géza s. k.,
 egyházmegyei gondnok, törvényszéki
 világi elnök.

Kun Bertalan s. k.,
 püspök, mint törvényszéki elnök.

Debreczeni Bertalan s. k.,
 egyházkerületi világi főjegyző.

1889. szeptember 24.

Jelen voltak a bíróság részéről: *Kun Bertalan*, püspök és *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok, elnökök; *Debreczeni Gábor*, *Kálniczky János*, *Makay Dániel*, esperesek; *Kovács Károly*, *Ragályi Béla*, gondnokok; *Fejes István*, *Dr. Lengyel Endre*, egyházkerületi tanácsbírák és *Debreczeni Bertalan*, egyházkerületi világi főjegyző.

Miután a *petrahei* lelkészválasztási ügyben az előző napon hozott végzés folytán az ügyiratok kiegészítettek:

3. A tiszánineni ev. ref. egyházkerület törvényszéke, mint másodfokú bíróság, a panasszal megtámadott *petrahei* lelkészválasztási ügyben, melyben az alsózempléni egyházmegye bírósága 1889. évi szeptember 16-án hozott ítéletével a lelkészválasztást megsemmisítette, *Lábas István* és *Zitás István* jelöltek az újválaszthatásból kizárta, *Petrahai András* gondnokot, ezen hivatalától elmozdítá s választási jogától a legközelebbi lelkészválasztásra megfosztotta, az eljárási költségekben *Bráda Ferenc*, *Szécsi Sámuel*, *Petrahai András*, *Gyana János*, *Dudás Sándor*

és Hegedűs Ferenc, petrahoi egyháztagokat egyetemlegesen marasztalta: mindkét fél föllebbezése folytán, szavazattöbbséggel, az alól kitett helyen és időben a következőleg

i t é l t:

Az első bíróság ítélete részben megváltoztattatik és a Petrahón, 1889-ik évi augusztus 25-én megtartott lelkészválasztás jóváhagyatik s ennek folytán Lábás István, megválasztott lelkész, a petrahoi egyház lelkészeül megerősítetik, minek következtében Lábás Istvánnak és Zitás Istvánnak a választhatásból való kizárása, valamint Petrahai Andrásnak a választási jogtól való megfosztatása önként esik.

Petrahai Andrásnak a gondnokságtól való megfosztatására, valamint az eljárási költségekre vonatkozólag, az első bíróság ítélete hagyatik helyben.

I n d o k o k:

Ámbár az egyházkerületi törvényszék bebizonyítottnak látja a vizsgálati iratokból s részben felek beismeréséből azt, hogy a lelkészválasztást megelőzőleg úgy a Lábás István, mint a Zitás István hívei, jelöltjük érdekében korteskedtek: mindazáltal meg volt változtatandó az egyházmegyei bírósági ítélet s megerősítendő a választás azért, mert az egyházi törvény 213. §-a azon esetben rendeli a választást megsemmisítendőnek, «ha a megrendelt vizsgálat folytán világosságra jön, hogy valamelyik kijelölt maga-magát a választó gyülekezetnek ajánlgatta, szóval, írásilag, vagy megbízottja által ígéreteivel, fizetés-leengedési ajánlatával oda működött, vagy mások az ő tudta és beleegyezése mellett, a jóhiszemű és tisztességes ajánlaton kívül, bármimemű tiltott eszközök használatával oda működtek, hogy a választók ő rá szavazzanak»; a jelen esetben pedig, a jelöltek tagadásával szemben, legkevésbbé sincs igazolva, hogy a községben folyt, mindenesetre kárhoztatandó etetés-ításban, akár tettelegesen résztvettek volna, akár erre másokat megbíztak volna, vagy hogy ezen korteskedést mások, az ő tudtokkal és beleegyezésükkel teljesítették volna.

A lelkészválasztás megerősítésével természetszerűen esik a jelölteknek a választhatásból, a választóknak pedig a választók közül való kizáratása.

Az ítéletnek a Petrahai Andrára, valamint az eljárási költségekre vonatkozó részét az egyházkerület bírósága az első bíróság ítéletében foglalt indokok alapján hagyta helyben.

Ezen ítélet elnöklő püspök által nyomban kihirdettetvén:
az ellen a Zitás párt részéről föllebbezés jelentetett be.

Kelt Sátoralja-Ujhelyben, 1889. szeptember 24.

Lükő Géza s. k.,
egyházmegyei gondnok, törvényszéki
világi elnök.

Kun Bertalan s. k.,
püspök, mint törvényszéki elnök.

Debreczeni Bertalan s. k.,
egyházkerületi világi főjegyző.

Jegyzették: *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi egyházi főjegyző, a lelkészfelavatási ünnepélyt s az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 63, 64, 65, 66, 78, 96, 97, 103, 104. pontot.

Debreczeni Bertalan, egyházkerületi világi főjegyző, a 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 59, 60, 61, 72, 73, 74, 75, 76, 80, 84, 85, 88, 90, 101, 102. és a 3 törvényszéki pontot.

Dr. Kovács Gábor, egyházkerületi világi aljegyző, a 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 57, 58, 62, 67, 68, 69, 70, 71, 77, 79, 81, 82, 83, 86, 87, 89, 91, 92, 94, 95, 98, 99, 100. pontot.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A gyűlés megnyitása.
2. Ragályi György emlékezete.
3. A világi társelnökségre Lükő Géza kéretik fel.
4. Az abauji és tornai egyházmegyék felhívtnak, hogy az egyházmegyei gondnokuk megválasztására vonatkozó jegyzőkönyvi pontot terjesszék fel.
5. A képviselők igazoltatnak.
6. A gyűlésen meg nem jelenhető tagok elmaradása tudomásul vétetik.
7. Ragályi Béla, felsőborsodi egyházmegyei gondnok az esküt leteszi.
8. Bizottsági jelentés az 179⁰/₁-iki törvencikk kiadása száz-éves emlékének tárgyában.
9. A Károli-emlék és alap ügyének vezetésével megbízott küldöttség jelentése.
10. Az egyházkerületi főleánynevelő-intézet felügyelő-bizottságának jelentése, a Ferenczy Lajos hagyományának hova fordításáról.
11. Ugyanazon bizottság jelentése a tervbevett sorsjátékról.
12. Ugyanazon bizottság előterjesztése az intézet helyiségeinek kibővítésére vonatkozólag.
13. Ruttkay Menyhért, ének-tanító fizetése 200 frttal javíttatik.
14. Ugyanazon bizottság kimutatása az 1889—90. évi költségvetésről.
15. Ugyanazon bizottság jelentése az intézet múlt évi bevételeiről és kiadásairól.
16. Ugyanazon bizottság jelentése a leánynövelde létszámáról.
17. Dr. Halász Sándornak kérvénye lakbér ügyében.
18. Az erdőbényei és simai egyház ügye.
19. Az egyházmegyék véleménye az egyházak osztályozásáról és a lelkészminősítésről.
20. Egyházmegyei vélemények a közalap-kölcsönökről.
21. A közalaphól nyújtandó segélyezés módjára vonatkozó intézkedés.
22. Ágoston Sándor folyamodványa.
23. Intézkedés az áji leányegyház tanítói fizetése tárgyában.
24. A tornaújfalusi egyház felebbezése.
25. A sárospataki főiskolai levéltár rendezése.
26. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leírata a felekezeti tanárok nyugdíjazása ügyében.
- 27—40. Különbféle természetű, már előbb közölt miniszteri leiratok.
41. Jelentés a lelkészképzési vizsgák eredményéről.
42. Intézkedés az egyházkerületi névtár ügyében.

- 43.--47. Intézkedések az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság jegyzőkönyve alapján.
48. Nemes Lajos tanfelügyelő előterjesztése a sárospataki tanítóképezdei vallástanítás tárgyában.
49. Jelentés ugyanazon képezdeből a vallástani vizsgák eredményéről.
50. Kérészy Barna, egyházkerületi egyházi aljegyző és igazgató-tanácsos lemondása.
51. Intézkedés az ily módon megüresedett helyek betöltése felől.
- 52—56. A missioi bizottság különböző tárgyú jelentése.
57. Az országos protestáns árvaházi naptár pártfogásba ajánltatik.
58. A sárospataki, miskolci és rimaszombati középiskolák javaslata. a tanterv módosítására vonatkozólag.
59. Jelentés a Baldácsy-alapítványról.
60. Domesztikai segélyre ajánlott egyházak és lelkészek.
61. Kimutatás az egyházmegyék domesztikai tartozásáról.
62. Az egyházkerületi levéltár részére küldött irományok.
63. Szívos Mihály, tápintézeti felügyelő újabban megválasztatik.
64. Csontos József, theologiai segédtanár és alkönyvtárnok még egy évre megválasztatik.
65. Kérészy Gyula a Horváth Mária-féle műegyetemi stipendiumra felvétetik.
66. Csík Dániel folyamodványa.
67. A főiskolai igazgató-tanács jelentése a Csoma Mihály-féle föld eladásáról.
68. A sárospataki főiskolai akadémiai tanulmányi szabályok módosítására vonatkozólag tett indítvány elfogadtatik.
69. A sárospataki irodalmi kör módosított alapszabályai megerősítetnek.
70. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács jelentése az alsóbb osztályok létszámának meghatározása tárgyában.
71. A főiskolai pénztárban, a csicseri egyház részére letett tőkeösszeg, a nevezett egyháznak kiadatik.
72. V. Krüzselyi Bálint tanári állásáról lemond.
73. Nevezett tanár tanszékére Dr. Finkey József tétetik át.
74. A sárospataki főiskolai bölcsészeti tanszékre Kun Pál megválasztatik.
75. Ugyanazon főiskola gimnáziumában Kun Pál helyére, ideiglenesen Rácz Lajos választatik meg.
76. A sárospataki főiskola tulajdonát képező, régi, rongált állapotban levő orgona, a homonnai missioi egyháznak adatik.
77. Jelentés a sárospataki főiskola tanulóinak létszámáról.
78. Intézkedés a Szondy-Kenessey alapítvány kiadása iránt.
79. A gönc-ruszkai egyház eladási ügylete.

80. Intézkedés a Kovács-Komjáthy-alapítvány ügyében.
81. Horváth Sámuel, nemes-bikki lelkész elhunytá bejelentetik.
82. Kazay Sándor maklári lelkészszé történt megválasztatása tudomásul vétetik.
83. A tizsanánai egyház presbyteriumának kérvénye.
84. Balogh István tanító ügye.
85. Az ónodi egyház kérvénye.
86. A makkos-hogykai egyház folyamodványa.
87. Egyházmegyei hivatalnokok választása az alsózempléni egyházmegyében.
88. Az alsó-bereckii egyház csereügylete.
89. Lelkész- és tanítóváltozások a felsőborsodi egyházmegyében.
90. A szakácsi egyház eladási ügylete.
91. Lelkész- és tanítóváltozások a felsőzempléni egyházmegyében.
92. A felsőzempléni egyházmegye felterjesztése a papi és tanári özvegy-árvagyámintézet felállítására tárgyában.
93. A naprágyi tanítói díjlevél megerősítettik.
94. A szini egyház kérvénye.
95. Szabó Gáspár tanító felebbezése.
96. Szakal Károly kérvénye.
97. Zoványi Jenő theologiai docensi vizsgálója.
98. Ágoston Sándor kérvénye.
99. Győry Béláné folyamodványa.
100. Varga János, Pazar István, Urbán Károly kérvénye.
101. Fráter Sándor folyamodványa.
102. Fráter Sándor újabb kérvénye.
103. A közhirdetési sorozat pótlása.
104. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Törvényszéki ügyek.

1. R. Nagy Károly, maklári tanító fegyelmi ügye.
- 2—3. A petrahói felebbezett papválasztás.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely jegyzőkönyvi pontok mely bizottságokat, testületeket
vagy egyeket illetnek.

- Abauji esperest 4, 78, 79, 80.
 Ágoston Sándort 22, 98.
 Alsó-bereckii egyházat 88.
 Alsóborsodi egyházmegyét 22, 84.
 Béki Sámuel 9.
 Bizony Akost 9.
 Conventet 8, 19, 20, 53, 54, 55, 58.
 Comáromy Lászlót 9.
 ifj. Comáromy Istvánt 9.
 Csík Dánielt 66.
 Csontos Józsefet 64.
 Csoma Istvánt 9.
 Debreczeni Bertalant 21.
 Dobozy Pált 9.
 Dókus Gyulát 21, 97.
 Egyházakat általában 43.
 Erdőbényei egyházat 18.
 Espereseket általában 42, 44, 46, 47, 51, 61.
 Fejes Istvánt 21, 51, 97.
 Felsőborsodi esperest 54.
 Felsőzempléni egyházmegyét 92.
 Finkey Józsefet 73.
 Főiskolai gazdasági választmányt 71, 101, 102.
 Főiskolai igazgató-tanácsot 48.
 Főleánynevelde felügyelő-bizottságát 12, 15.
 Fráter Sándort 101, 102.
 Fűzy Jánost 9.
 Győry Bélánét 99.
 Halász Sándort 17.
 Idrányi Ferencet 9.
 Irodalmi kört 69.
 Kálniczky Jánost 97.
 Kérészy Barnát 50.
 Kérészy Gyulát 65.
 Kopré Ferencet 81, 97.

- Krüzselyi Bálintot 72.
Kun Pált 74.
Lelkészeket általában 45, 56, 103.
Lengyel Endrét 97.
Lévay Józsefet 9.
Makkos-hotyikai egyházat 86.
Mocsáry Lajost 21.
Nagy Gusztávot 41.
Nagy Ignácot 9.
Ónodi egyházat 85.
Péchy Istvánt 9.
Puky Bertalant 9.
Püspöki hivatalt 9, 12, 21, 26, 55, 56, 85, 94.
Rácz Lajost 75.
Radácsi Györgyöt 9.
Ruttkay Menyhértet 13.
Sárospataki egyházat 98.
Szabó Gáspárt 95.
Szakácsii egyházat 90.
Szakal Károlyt 96.
Szentimrey Gyulát 9.
Szinyei Gerzsont 9.
Szívos Mihályt 63.
Tiszanánai egyházat 83.
Tornai esperest 4, 23, 24.
Tóth Dánielt 9.
Vécsey Józsefet 9.
Warga Lajost 41.
Zoványi Jenőt 97.